

Riksdagens protokoll

2010/11:86

Tisdagen den 12 april

Kl. 13.00 – 16.00

18.00 – 18.58

Protokoll
2010/11:86

---

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 5 och 6 april.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade

att *Jennie Nilsson* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i finansutskottet från och med den 13 april,

att *Maryam Yazdanfar* (S) av sagt sig uppdraget som ledamot i civilutskottet från och med den 13 april varigenom uppdraget som ersättare som suppleant i civilutskottet skulle upphöra för *Meeri Wasberg* (S) och

att *Carina Moberg* (S) av sagt sig uppdraget som suppleant i socialutskottet från och med den 13 april.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkomna vakanser anmält *Jennie Nilsson* som ledamot i skatteutskottet, *Veronica Palm* som ledamot i civilutskottet och *Teres Lindberg* som suppleant i socialutskottet.

Förste vice talmannen förklarade valda *från och med den 13 april* till

ledamot i skatteutskottet

Jennie Nilsson (S)

ledamot i civilutskottet

Veronica Palm (S)

suppleant i socialutskottet

Teres Lindberg (S)

4 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Carina Moberg* (S) som särskild företrädare för partigruppen.

5 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Leif Jakobsson* (S) som personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp.

6 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträden

Förste vice talmannen anmälde att uppteckningar från följande EU-nämndssammanträden inkommit:
fredagen den 18 mars
onsdagen den 23 mars
fredagen den 25 mars

7 § Meddelande om frågestund

Förste vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 14 april kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Utbildningsminister Jan Björklund (FP), socialminister Göran Hägglund (KD), miljöminister Andreas Carlgren (C), kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M) och statsrådet Peter Norman (M).

8 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade
att *torsdagen den 21 april* skulle bordläggningsplenum tidigareläggas till *kl. 11.00* och
att *måndagen den 30 maj kl. 13.30* skulle bordläggningsplenum äga rum.

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2010/11:296

Till riksdagen

Interpellation 2010/11:296 Stimulans av bilpooler

av Jonas Sjöstedt (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 13 maj 2011.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 1 april 2011

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

10 § Svar på interpellationerna 2010/11:218, 270 och 288 om regeringens energipolitik

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Carina Ohlsson har frågat statsrådet Birgitta Ohlsson hur hon avser att elkonsumenternas intressen av låga och förutsägbara elkostnader ska tillgodoses på den svenska elmarknaden i dag. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jens Holm har frågat mig om det är mitt ställningstagande att solvärme och solceller inte kommer att behöva några statliga stöd samt om vilka åtgärder jag avser att vidta för att alla mindre elleverantörer ska få rätt att sälja el till nätet genom så kallad nettodebitering.

Lars Johansson har frågat mig om jag drar slutsatsen att den utbyggnad av kärnkraften i Sverige som regeringspartiernas energiöverenskommelse möjliggör fortsatt är befogad i ljuset av de risker med kärnkraften som vi nu ser. Lars Johansson har också frågat om jag avser att återuppta de avbrutna blocköverskridande förhandlingarna om energipolitiken och när de förhandlingarna i så fall kan återupptas.

Samtliga frågor rör delar av regeringens samlade klimat- och energipolitik, och jag väljer därför att lämna ett samlat svar på frågorna.

Alliansregeringens överenskommelse om en hållbar energi- och klimatpolitik för miljö, konkurrenskraft och trygghet är grunden för den politik som nu förs. Överenskommelsen innebär bland annat att de befintliga kärnkraftsreaktorerna kan bytas ut när de gamla tas ur drift. Regeringen har dock varit mycket tydlig med att kärnkraft inte kommer att kunna påräkna något statligt stöd i form av direkta eller indirekta subventioner. Självklart måste våra expertmyndigheter granska de japanska olyckorna och se om det finns lärdomar för vår egen kärnsäkerhet och om det eventuellt finns anledning till skärpta säkerhetskrav i framtiden.

En viktig del av överenskommelsen år 2009 är att ett tredje ben utvecklas för elförsörjningen för att därmed minska beroendet av kärnkraft och vattenkraft. Detta görs genom att ett nytt mål satts upp inom ramen för elcertifikatssystemet. Målet är att produktionen av förnybar el ska öka med 25 terawattimmar till år 2020 jämfört med nivån år 2002. Vi ser redan resultatet av satsningarna. Sedan år 2002 har elproduktionen inom ramen för elcertifikatssystemet ökat med närmare 10 terawattimmar. Det tredje benet i elförsörjningen är alltså redan på väg att byggas upp.

Jag är den första att beklaga att det rödgröna blocket valde att lämna de överläggningar som vi tog initiativ till i början av år 2009. Om Lars Johansson fråga är ett uttryck för att Socialdemokraterna nu på allvar är beredda att bidra till en än bredare förankring av Sveriges energipolitik så är det välkommet.

Så till frågan om elprisernas utveckling. Först av allt vill jag säga att jag har stor förståelse för den oro för höga elkostnader som många kunder känner och som Carina Ohlsson ger uttryck för i sin fråga.

Precis som Carina Ohlsson nämner finns det flera förklaringar till de höga elpriser som vi nu upplever: tidigare driftproblem i kärnkraften, kallt väder och ovanligt låga fyllnadsgrader i vattenkraftsmagasinen i Norge och Sverige. Jämfört med förra vintern har kärnkraften producerat på en hög nivå. Bland annat detta har inneburit att de extremt höga priser som vi hade i början av förra året inte upprepats.

Grunden för en god försörjningsstrygghet är väl fungerande energi-marknader som bidrar till ett effektivt utnyttjande av tillgängliga resurser. Samtidigt som ny elproduktion nu byggs sker också en kraftig förstärkning av elöverföringsnätet – både inom Sverige och mot våra grannländer – för att säkerställa vår elförsörjning. Flera gör bedömningen att Sverige i framtiden kommer att ha ett överskott på el.

Trots att jag tycker att elmarknaden i huvudsak fungerar finns det flera saker som kan förbättras. På regeringens bord finns ett antal förslag som innebär både förbättrad funktion på elmarknaden och ökad insyn. Det handlar till exempel om förslag om ökad förbrukarflexibilitet genom att ge möjlighet till timvis elmätning för fler kundgrupper. Därmed skulle det bli enklare för elkonsumenter att se när elen är som dyrast respektive billigast, vilket ger ytterligare möjligheter till anpassning av konsumtionen och därmed sänkta elkostnader. Det finns därtill förslag kring hur introduktionen av småskalig elproduktion ytterligare skulle kunna främjas. Dessa förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

När det gäller nättarifferna som Carina Ohlsson tar upp kommer jag att väldigt noga följa vilket utfall den nya regleringen som träder i kraft vid årsskiftet kommer att få på kundernas elnätsavgifter. Om den nya regleringen skulle visa sig leda till omotiverade höjningar av elnätsavgifterna för kunderna kommer jag att vidta lämpliga åtgärder.

Så till Jens Holms frågor om solenergi. Solvärme utgör en växande andel av Sveriges energiförsörjning. Sedan 2000 har det funnits ett stöd för att installera solvärme i bostäder och bostadsanknutna lokaler. Sedan år 2008 omfattas även andra solvärmeställningar av stödförordningen. De senaste åren har kostnaderna för inköp och installation av solvärme sjunkit. Tekniken börjar nu bli så konkurrenskraftig att en successiv utfasning av stödet är möjlig.

Stödet för installation av solceller infördes år 2009 och gäller för alla typer av nätanslutna solcellssystem. Stödet syftar bland annat till att öka användningen av solcellssystem och att minska systemkostnaderna.

Statens satsningar för ny teknik ska fokusera på mindre mogna tekniker i ett utvecklingsskede. I budgetpropositionen för 2011 förlängdes därför stödet för installation av solceller genom att 60 miljoner kronor anvisas för år 2012.

Det är också viktigt att skapa goda förutsättningar och minimera hindren för en fortsatt utbyggnad av solenergin i Sverige. Regelverket för små elproducenter har därför förenklats genom att de slipper att betala för mätning och rapportering av den el som matats in på nätet. Som jag tidigare nämnt finns därtill förslag kring hur introduktionen av småskalig elproduktion ytterligare ska kunna främjas. Dessa förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Anf. 2 CARINA OHLSSON (S):

Fru talman! Jag tackar för svaret från näringsministern även om jag inte är nöjd med detsamma. Jag tycker inte att man kan se att de förslag som ministern har tagit upp verkligen kommer att göra att man känner sig tryggare som konsument. El är ingenting som man kan välja bort utan det är någonting som man måste ha och också måste betala för.

Det har gjorts stora undersökningar av hur konsumenterna uppfattar elpriset och av vad man oroar sig för. 40 procent oroar sig väldigt mycket just för elpriset och för att den transparens inte finns som ministern säger att hon vill se. Jag skulle vilja höra lite mer om vad man tänker sig.

Förra året höjdes priset till konsumenten med 24,5 procent. Som jag skriver i interpellationen och som ministern tar upp finns det olika anledningar. Det har dessutom varit kalla vintrar. Det är klart att det kan vara en anledning till att mer el förbrukats.

Energimarknadsinspektionen säger att elhandeln har flyttat över riskerna avseende sina inköp av el till konsumenten. Detta är inte godtagbart. Man måste ännu mer se över det här och se hur det kan regleras. Bland annat detta skulle jag vilja höra ministern utveckla mer.

De 24,5 procenten betyder en ökning med 8 miljarder kronor, något som lyfts över till konsumenten. Hur kommer utvecklingen framöver att se ut? Det här är *en* del.

Vidare har vi det som ministern tar upp när det gäller nätpriserna. Sett på längre sikt – kanske egentligen även på kort sikt – ska man, sägs det, ha ett större samarbete beträffande nätet. Hur kommer det att påverka priserna och nättarifferna? Jämfört med Europa har en del länder lägre avgifter än Sverige. Men jämfört med övriga länder i Norden ligger Sverige inte bäst till prismässigt.

Jag har sett en del av det ministern har skrivit. Men jag har uppfattat att det mer är Maud Olofsson i egenskap av Centerns partiledare som gjort en del utspel bland annat kring skatteväxling och elpriser. Jag har också sett förslag om att reglera elhandelsbolagens prissättning när det gäller tillsvidarepriser. Jag kan inte uppfatta om det är regeringsförslag eller om det är förslag från Centerpartiet. Om det är regeringens förslag eller inte har stor betydelse.

Det är 10–20 procent dyrare för de konsumenter som valt tillsvidarepris. Det kan motsvara så mycket som 4 000 kronor under ett år för de villaägare som har valt tillsvidarepris.

För några veckor sedan kunde man i en omräkning se att det för många av dem som fick en skattesänkning beroende på jobbskatteavdrag jämnade ut sig. Samtidigt vet vi att väldigt många inte har fått jobbskatteavdrag, så 4 000 kronor blir en väldigt stor del av hushållets budget om de här pengarna ska tas direkt av det som man varje månad måste klara sig på. Lite mer svar om det skulle jag gärna vilja ha.

Anf. 3 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill tacka Maud Olofsson för svaret på våra tre interpellationer. Det är dock lite olyckligt att slå ihop tre viktiga interpellationer i ett enda svar. Det svar man då får blir lite rumphugget. Men det är bra att vi kan ha en debatt här och att vi kan ställa följdfrågor och gå på djupet med det som jag tycker är viktigt: solenergin.

Vi vet att detta med solenergi runt om i världen är något som växer så det knakar. I EU-länderna står solenergin för ungefär 22 procent av all ny elinstallation. Solenergin är ett energislag som växer fortare än alla fossila energikällor.

Nyligen aviserade Kina att man kommer att dra ned på sina kärnkraftssatsningar. Man kommer att satsa mer resurser på solenergi.

I Tyskland, som väl är det ledande landet i Europa på området, syselsätter solenergiindustrin ungefär 50 000 människor. En mängd värme och el produceras, inte minst till de tyska hushållen.

I Sverige har vi ungefär lika goda förutsättningar som Tyskland att bli ett ledande land på solenergiområdet. Men jag tycker att det känns som att det ganska mycket står och stampar här i Sverige. Det finns ett väldigt stort intresse bland branschföreningar och i kommuner, småföretag, föreningar och så vidare. Många av dessa har dragit nytta av statens riktade stöd.

Jag tror att många drog en lättnadens suck när de läste de borgerliga partiernas valmanifest i fjol. Där stod det att man ville ha ytterligare insatser för att stimulera utvecklingen av solceller och solvärme. Det står på s. 37 i det borgerliga valmanifestet.

Men vad gör nu regeringen på området? Ja, från och med nästa år gäller att regeringen drar in hela det riktade stödet till solvärmerna. Tidigare har man aviserat att lite mer pengar ska läggas på solen, men något långsiktigt stödsystem finns inte vare sig för solvärme eller för solel. Det tycker jag är djupt olyckligt. Regeringen riskerar att lägga en död hand över den industri för förnybart som nu håller på att växa fram i Sverige.

Jag tror att alla hushåll, småföretag och föreningar som tidigare har dragit nytta av de bidrag som man kunnat få för att installera solvärme kommer att ha väldigt stora problem från och med nästa år. Jag tror att de blir väldigt besvikna. Många röstade kanske borgerligt just för att de borgerliga partierna i sitt valmanifest lovade att stimulera utvecklingen av solceller och solvärme.

Jag vill att du, Maud Olofsson, berättar för oss om detta. Tycker inte du att det behövs ett långsiktigt system för stöd till både solvärme och solel? Och behöver vi inte ett planeringsmål för det här förnybara energislaget?

Det här är sådant som vi i Vänsterpartiet – ja, jag tror att vi i alla röd-gröna partier – har föreslagit. Det vore väldigt bra om vi kunde hitta gemensamma lösningar. Men som det just nu ser ut föredrar regeringen att sänka skatter för höginkomsttagare och att dra in bidragen till sådan förnybar energi som solenergi. Det tycker jag är djupt olyckligt.

Anf. 4 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Närings- och energiminister Maud Olofssons svar på min interpellation väcker en del frågor. Näringsministern redovisar att den energipolitik som regeringen med två rösters marginal i förra riksdagen drev igenom är så framgångsrik. Det finns en hel del frågetecken kring det.

Först och främst drevs politiken igenom då vi hade en majoritetsregering. Nu har vi en minoritetsregering. Vi vet inte hur stark överenskommelsen egentligen är i den nya riksdagen. Där har vi ett frågetecken.

Ett annat frågetecken finns kring hur energifrågan hanterats. Jag har ställt ett antal frågor. Första frågan var om energiministern anser att det är klokt – om det är befogat med tanke på vad som hänt under senare tid, inte minst i Japan – att genomföra den utbyggnad av kärnkraften i Sverige som ni har kommit överens om. Nästa fråga var om regeringen avser att vilja ha en blocköverskridande överenskommelse om energipolitiken. Det görs olika uttalanden i det avseendet. Därför vore det väldigt bra om näringsministern ånyo kunde ge ett svar.

Jag har noterat att regeringen ger olika besked. För några veckor sedan hade vi här i riksdagen en energipolitisk debatt. Andreas Carlgren företrädde då regeringen. Han hävdade att kärnkraften bara ska vara en parentes, medan representanter för de andra borgerliga partierna sade att det är väldigt bra att vi nu ges möjlighet att bygga ny kärnkraft i Sverige och att vi kan göra det med ny, modern, teknik så att vi kan exportera el till andra länder i Europa.

Det var väldigt tydligt att det fanns en sådan uppfattning inte minst ifrån näringsutskottets ordförande. Då blir min fråga ånyo: Vad är detta för överenskommelse egentligen? Vad står den för?

Det måste också vara lite felaktigt skrivet i svaret där det står att man kan ersätta kärnkraftsaggregat med nya. Det kan man inte. Man kan inte ersätta dessa reaktorer med nya, utan man måste bygga nya kärnkraftverk. Det enda man kan använda i de gamla är ställverket och kablar från Svenska Kraftnät. I övrigt är det helt nya byggnader och nya produktionsanläggningar som måste byggas upp. Därmed är det alltså ny kärnkraft som Centerpartiet uppenbarligen har ställt upp på i detta avseende.

Om man fortsätter att driva linjen att kärnkraften ska byggas på nytt och ge ny energi i Sverige kan det inte vara någon parentes. Detta står emot det andra besked interpellationssvaret talar om, nämligen betydelsen av att kunna arbeta vidare med till exempel solenergi och i andra sammanhang, som näringsministern pratar om, bioenergi av olika slag. Om man satsar så väldigt kraftigt på ny kärnkraft innebär det nämligen att man tränger ut kapitalet från andra insatser för att ge möjligheter för Sverige att gå vidare till förnybara energikällor i stället.

Vi har från Socialdemokraternas sida sagt att det, om vi ska nå framgång i detta, är väldigt viktigt att vi når en bred majoritet i riksdagen för

en ny energipolitik som gör att vi kan komma ifrån kärnkraftssamhället och in i det nya samhället.

Anf. 5 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Vi har en historiskt bred energiöverenskommelse. Jag håller med Lars Johansson om att Sverige behöver och förtjänar en ännu bredare och ännu långsiktigare överenskommelse. Lars Johansson kallar det i sin interpellation för en blocköverskridande överenskommelse, men Socialdemokraternas nya partiledare Håkan Juholt har sagt att det på sikt inte ska vara något rödgrönt block.

Jag är ändå väldigt glad att Lars Johansson och Socialdemokraterna för egen del är angelägna om att hitta långsiktiga lösningar. Socialdemokraterna har traditionellt värnat om den svenska, elintensiva industrin, och jag är övertygad om att LO och den övriga elintensiva industrin är väldigt glada över de besked som Lars Johansson nu kommer med. De förra diskussionerna om en blocköverskridande överenskommelse kanske inte havererade just på grund av socialdemokratins energipolitik.

Jag tror att vi tillsammans med Socialdemokraterna kan få en trygg, säker och långsiktig elproduktion till konkurrensmässiga priser både för de svenska hushållen och för den svenska industrin.

Carina Ohlsson tog också upp frågan om elpriser och bristande konkurrens på elmarknaden i sin interpellation. Vi vill ha fler elproducenter. Vi vill ha fler som investerar på den svenska energimarknaden. En långsiktig energipolitik är bra för Sverige.

Lars Johansson tog i sitt inlägg upp den debatt vi hade i kammaren förra fredagen, där det bland annat sades att Centern har varit ledande för den svenska energipolitiken sedan 90-talet. Det är sant. Det riktades också från Vänsterpartiets sida kritik mot Centerns kanske bristande mål när det gäller förnybart. Jag håller absolut inte med. Det vi har sett, mina vänner, är att efter att Centern blev en del av den borgerliga majoriteten och faktiskt fick ta på sig ledartröjan på riktigt har den förnybara produktionen i Sverige vuxit med rekordfart.

Till exempel satte svensk vindenergi rekord 2010, och vi ser i prognoserna för 2011 från branschorganisation Svensk Vindenergi att även detta år kommer att bli ett rekordår för svensk vindenergi. Det är tack vare att vi inom Alliansen har en bred energiöverenskommelse. Det är tack vare att vi står på tre ben när det gäller vår energiproduktion, och det visar att det är möjligt att nå höga mål inom det förnybara bara man har rätt verktyg. Det har vi, och vi har en miljöminister och en näringsminister som väldigt tydligt har pekat ut i vilken riktning vi ska gå.

Åter till en energiöverenskommelse: Jag välkomnar Lars Johanssons fråga i dagens interpellationsdebatt, och jag som moderat ser fram emot att kunna ge besked till de svenska, elintensiva industrierna och till de svenska hushållen att vi på sikt kommer att kunna ge ännu långsiktigare besked.

Anf. 6 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Jag tycker att detta är en väldigt viktig debatt. Anledningen till att jag lade ihop alla interpellationerna är att de hör ihop. Vi kan inte diskutera tårtbit för tårtbit, utan detta hör ihop.

Jag vill också välkomna Lars Johanssons interpellation om samarbete, för jag tror verkligen att vi behöver långsiktighet. Den alliansöverenskommelse som finns och som har en majoritet i Sveriges riksdag har ändå gett dessa långsiktiga spelregler, och det är det som har fått fart på utbyggnaden av det förnybara. Är det så att Socialdemokraterna vill vara med i det – välkomna! Det har jag sagt, och den åsikten delar även mina kolleger.

Jag tror att det för att skapa trygghet för basindustri och elkonsumenter också på lång sikt är viktigt att fler står bakom det. Det Lars Johansson säger i underton är att det finns en annan majoritet just nu, men det förutsätter ju att Socialdemokraterna är beredda att förhandla med Sverigedemokraterna om energipolitiken. Så långt ska vi väl ändå inte gå i detta sammanhang.

När det gäller energipolitiken har vi under lång tid varit väldigt beroende av el också för uppvärmning i våra fastigheter. Det är inget bra sätt att lösa detta. Carina Ohlsson! Jag tror att det finns saker man kan göra också på konsumentnivå för att få ned elförbrukningen. Till exempel kan man byta ut direktverkande el mot annan uppvärmning – det blir mindre och mindre – och också se till att energieffektivisera. 20 procent av vår förbrukning är våra lampor, och 18 procent av vår förbrukning är hemelektronik – bara för att nämna två stora delar.

Energieffektiviseringsprogrammen är alltså också viktiga för att få ned elpriserna. En annan sak som är viktig att säga är att vi när vi ställer om till det förnybara kan fasa ut det som i dag kostar och förstör miljön, nämligen gas, kol och olja. Det är därför det vi gör nu, med mer förnybart och mer energieffektivisering, också är ett sätt att få ned elpriserna. Marknadspriissetningen innebär nämligen att vi ligger högt på elslagen som förstör miljön.

Sedan skulle jag vilja säga: Det är klart att det kostar att göra denna omställning, men jag är i alla fall beredd att betala priset för att minska klimatutsläppen. Jag är beredd att betala det priset för att få fram kraftvärme och solenergi och för att bygga nät och så vidare. Vi kan inte ha en ordning där vi diskuterar elpriser på vintern och klimatfrågan på sommaren, utan vi måste diskutera detta samtidigt.

Sedan är det så att ju mer vi bygger ut den nordiska elmarknaden, desto fler får vi som producerar. Det är också bra för konkurrensen. Vi har på nordisk basis kommit överens om att ha en slutkundsmarknad 2015, vilket jag tycker är väldigt bra.

När det gäller solvärme håller jag med Jens Holm om att det är en väldigt bra energikälla, och det är vind och sol som växer globalt just nu. Det är inte kärnkraft, utan det är vind och sol som växer. Vi har dock ett elcertifikatssystem som syftar till att få fram mest förnybar energi för våra pengar, och Jens Holms parti har stått bakom certifikatsystemets konstruktion. Jag tror att vi ska hålla fast vid det. Det började nämligen med kraftvärme, det blev vindkraft och det kommer att bli sol så småningom.

Vi har kompletterat detta med en del stödsystem, och då tycker jag att principen måste vara att – precis som vi gjorde med miljöbilspremierna – introducera ny teknik men inte ligga kvar med subventionssystem hur länge som helst. Det är därför solcellerna kommer närmast. Gå in där det behövs i introduktionen och fasa sedan ut!

Jag har också träffat en del företag som har precis denna synpunkt, att man inte ska ha denna typ av subventionssystem, och många är rätt tveksamma till dem för att vi stör marknaden. Därför: Introducera ny teknik, håll fast ett tag och se sedan till att marknaden klarar detta själv!

Kort sagt kommer den gröna omställningen med allt det vi gör att bli bra både för klimatet och för att ha rimliga elpriser framöver.

Anf. 7 CARINA OHLSSON (S):

Fru talman! Naturligtvis ställer jag upp på att det måste kosta – och det kommer det att göra – att ställa om samhället till klimatsmart och hållbart. Därför beklagar jag att man till exempel tog bort klimatinvesteringsprogram. Jag kommer precis från en konferens där 250 av landets kommuner är medlemmar, nämligen FAH Kommunerna och Miljön. Där säger man att man är bekymrad för att det som ändå var smörjmedel för många av de investeringar som nu sker kommer att avstanna i många kommuner när det handlar om biogasproduktion och dylikt. Det är sådant som verkligen skulle främja en omställning. Vi vet till exempel att fjärrvärmeutbyggnaden inte gjorts av sig självt, utan där fanns ett nationellt intresse för att ställa om till mer klimatanpassat.

Det är lätt för oss, för både jag och näringsministern är höglönlade, men det är inte lika lätt för en ensamstående mamma som jobbar deltid att säga: Ja, ja, klaga på elpriserna på vintern och klimat på sommaren. Hon har inte valmöjligheter. Det har gjorts en undersökning bland konsumenter om vilken kostnad de oroar sig mest för. Det är just elpriserna. I en artikel som jag nyligen läste av Maud Olofsson – nu är det inte alltid en själv som sätter rubriken – var rubriken ”Elpriserna måste regleras för att skydda konsumenterna”. Det tycker jag också. Det är oerhört viktigt, och det är viktigt att man ger incitament och följer prisutvecklingen. Jag tror inte att det finns prognoser som visar på att elpriserna kommer att vare sig stabiliseras eller gå ned. För många finns det heller ingen möjlighet att själva påverka om man till exempel bor i en hyresrätt och skulle få ROT-bidrag för att det är mindre åtgång av energi. Det är någonting som regeringen inte vill se. Det finns inte alltid så stora möjligheter för den enskilda konsumenten att påverka.

Vi hörde i ett inlägg här om att man ska öka konkurrensen mellan de olika energibolagen. Ja, det låter sig sägas, men vi har inte sett det. Det kan vara bra att ministern utvecklar mer hur man gör det.

Samtidigt som vi ser prishöjningarna och oron för konsumenterna kan man se andra rubriker i medier – att de som producerar energi får både bonusar och förmånliga pensionsavtal. Det är klart att det känns som en oerhörd orättvisa. En del skor sig, för det är samma pengar som någon annan har betalat in. Då kan det vara, inte direkt men indirekt, från en ensamstående mamma som varje dag oroar sig för om det ska gå ihop och som inte har fått några stora jobbskatteavdrag och ser att det finns sådana som verkligen skor sig, med både fallskärmsavtal och bonusar, har höga löner och ser att företagen går väldigt bra.

Man skulle önska att det statligt drivna Vattenfall skulle vara föregångare för att hitta modeller för en god omställning på klimatområdet och ett transparent system för att man ska se kostnaderna för själva elen och för nätet och hur de kommer att utvecklas. Det skulle man kunna använda i det statliga bolaget mer från ägarna.

Anf. 8 JENS HOLM (V):

Fru talman! Maud Olofsson nämnde elcertifikatssystemet förut. Jag instämmer i att elcertifikaten har varit bra på så sätt att de har drivit fram mycket förnybar energi. Med hjälp av elcertifikaten kommer vi att få 25 terawattimmar förnybar energi till 2020. Jag är rätt säker på att vi kommer att få det före 2020. Då är en fråga till energiministern: Är du beredd att utöka andelen elcertifikat så att vi inte står inför 2015 och redan har uppnått 25 terawattimmar? Det vore väl dumt.

Nackdelen med elcertifikaten är att det är ett teknikneutralt system, som man säger. Alltså är det inte ett system som hjälper ny teknik att komma fram. Där behöver vi ett särskilt stöd för att den nya tekniken ska komma fram.

Det är därför jag har ställt frågan om solenergin. Solenergin är inte särskilt gynnad av elcertifikaten. Det är de andra stora, etablerade energikällorna som tar certifikaten. Det är också därför Energimyndigheten, Boverket och branschorganisationen Svensk Solenergi i fjol lade fram ett konkret förslag på ett långsiktigt stödsystem för just solvärme.

Jag tycker att det hade varit bra om regeringen hade tittat lite närmare på det. Det kostar inte särskilt mycket pengar, men vi behöver ett särskilt stödsystem för att stimulera den nya tekniken. Jag tycker att Maud Olofsson borde titta särskilt noga på det i ljuset av det jag sade tidigare, att det här var precis vad de borgerliga partierna gick ut med i valrörelsen. I ert valmanifest lovade ni ytterligare insatser för solceller och solvärme. Jag tycker att ni sviker alla de småföretag, alla de föreningar, alla de privatpersoner som trodde att man åtminstone under den här mandatperioden skulle kunna få fortsätta att få riktade stöd för att installera solvärme till sin förening, till sitt småföretag, till sitt hus.

Jag vill åter fråga energiministern: Varför drar ni in det riktade stödet till solvärme när ni lovade under valrörelsen att ni skulle öka det? Och åter om elcertifikaten: Är energiministern beredd att öka andelen elcertifikat ifall vi ser att användningen av det systemet fortsätter att öka?

Anf. 9 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag lyssnade noga på vad statsrådet Maud Olofsson sade, nämligen att hon välkomnade Socialdemokraterna att delta i överläggningar om energipolitiken. Det tycker jag lät positivt. Jag utgår från att det i så fall är en öppen förhandling utan låsta mandat. Ett samtal som ska vara konstruktivt bygger på att man har en öppen utgångspunkt för diskussionen.

När jag tittade på min interpellation och näringsministerns interpellationssvar kunde jag notera att Sverige enligt regeringen ska ha ungefär 25 terawattimmar i förnybar energi 2020. Vi har föreslagit 30 terawattimmar i förnybar energi till 2020. Det är inte så där väldigt stor skillnad. Men om den inriktningen ska kunna fullföljas krävs det naturligtvis att det sker en kraftsamling, att kapitalet går åt det hållet, att vi stimulerar vindkraft, solenergi, kraftvärmeverk och andra som kan bygga för att vi ska få fram förnybar el. Vi har skrivit mycket i den riktningen från Socialdemokraternas sida i både motioner och artiklar tidigare. Det är precis det vi vill också. Skillnaden är inte särskilt stor, vad jag kan se.

Det finns en punkt som återkommer i debatten, och det är frågan om kärnkraften, som jag tog upp i mitt förra inlägg. Vad vi har sagt är att

kärnkraften successivt ska fasas ut med hänsyn till sysselsättning och välfärd och i takt med att vi får annan el. Vi är helt överens med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, även om Miljöpartiet inte är med i den här debatten, om att det handlar om att vi måste skapa ett överskott av el. Det är förutsättningen för att vi ska kunna klara att tillfredsställa de behov som finns i det svenska samhället. För vår basindustri och för hushållen är det centralt att det finns ett elöverskott. Vi är inte beredda att avveckla kärnkraften förrän vi har det.

Däremot är det centralt för oss att kärnkraften ska vara en säker energikälla och att det, med tanke på vad som hänt under senare tid i samband med olyckan i Japan, kan göras mer i Sverige för att testa de nuvarande kärnkraftverken så att de går för fullt. Jag hade en diskussion med Maud Olofsson före jul om betydelsen av att de befintliga kärnkraftverken fungerar fullt ut och ger den el som de är avsedda att ge.

Den tredje frågan handlar om ny kärnkraft. Energimyndigheten har presenterat prognoser, återkommande varje år, och sett att de olika insatserna för förnybar energi ger effekt. Varför ska man i ett sådant läge fatta beslut om att planera för ny kärnkraft i Sverige? Det är det som inte går ihop. Jag förstår liksom inte rent intellektuellt hur det resonemanget går ihop, om det inte är så att man ska bygga ny kärnkraft i Sverige för att exportera el till andra. Om det är det regeringen avser finns det en logik i det, men i annat fall finns det ingen logik i det, eftersom vi är på god väg bort från beroendet av kärnkraften i Sverige.

Jag tycker fortfarande att regeringen är svaret skyldig. Varför håller man så hårt fast vid denna energikälla, när den också har visat sig innehålla väldigt stora risker som man ska ta på allvar? Och vi har ännu inte klarat av slutförvaringen av det utbrända bränslet.

Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Fru talman! Subventioner är inte bra. Subventioner kan vara väldigt opålitliga, och de är inte speciellt långsiktiga. De är också beroende av statskassan. Därför är elcertifikatssystemet ett väldigt bra system. Det är ett marknadsbaserat system, och det betalar sig självt. Det är inte bara systemet som betalar sig självt, utan det är också man själv som konsument som betalar systemet när man använder el. Det är ett system som inte kommer i gungning när vi får kriser i statskassan. Jens Holm säger inte i sin interpellation vad han har för system i åtanke när det gäller subventioner.

Jag kan berätta att i Spanien införde de ett feed in-system för solenergi. Det var ett mycket generöst system som snabbt blev mycket populärt. Resultatet blev tyvärr att pengarna som var beviljade via statsbudgeten väldigt snabbt tog slut, och det är ingenting som skapar långsiktighet. Det skapar ryckighet, och det är en ryckighet som gör att varken bransch eller konsument kan lita på systemet.

När det gäller elcertifikatssystemet och hur det är utformat står vi just nu inför stora förändringar i elcertifikatssystemet i och med att vi ska införa ett gemensamt norsksvenskt elcertifikatssystem. Jag har pratat med branschföreträdare, bland annat för vindkraftsbranschen i Sverige, som tycker att det är väldigt positivt, för de ser framför sig en mycket större marknad där de kan utöka inte bara antalet vindkraftverk utan också marknadsandelarna. Därför är de väldigt positiva till det.

Vi har också i elcertifikatssystemet infört vissa check points där vi går igenom elcertifikatssystemet för att se om det fungerar, om det är brist på elcertifikat eller om det är kvoter som inte är bra. Första check point är inlagd till 2015.

I Lars Johanssons sista inlägg säger han att Socialdemokraterna och Miljöpartiet är överens om kärnkraftsavvecklingen. Då undrar jag om de också står bakom Miljöpartiets senaste förslag om att stänga ned två reaktorer före 2014.

Anf. 11 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att det vi gör är långsiktigt och generellt. Jag har precis varit i Abu Dhabi och varit med och bildat den nya organisationen för förnybart, en global organisation med 150 länder. Man har då tittat på Sverige för att se vad det är vi har gjort som har varit lyckosamt. Vi har koldioxidskatt och elcertifikat, generella styrmedel som har styrt åt rätt håll.

Jag vill påminna Carina Ohlsson om att en viktig del för att vi har fått mycket fjärrvärme faktiskt har varit koldioxidskatten och elcertifikaten, men framför allt koldioxidskatten. Det är väldigt viktigt att vi håller fast vid det höga och ambitiösa målet med tydliga och generella styrmedel som får fram bra el och energi men också håller nere priserna.

Det är jättemånga hushåll som har problem, det inser jag också. Men vad är svaret till dem? Ja, svaret kan inte vara att stänga kärnkraften före 2014, som Miljöpartiet har sagt och som nu Lars Johansson hakar på, utan svaret måste vara: Bygg ett tredje ben, öka antalet producenter, se till att konkurrensen förbättras, bygg ut den nordiska elmarknaden, jobba med energieffektivisering! Det är det som är svaret också till elkunder som står där och är förtvivlade.

Jag vet att om vi kan ta bort kol, olja och gas från vårt system när det är som kallast får vi ned elpriserna. Det är det som är poängen. Men det är också så att i en övergång kostar det att bygga elnät och att bygga den nya produktionen.

Jag tycker också att bolagen borde informera bättre till kunderna. Det är helt givet. Jag tycker att de borde ha energieffektivisering som en produkt, och det är några som har det. Låt mig nämna EON, som nu har 3 000 kunder som i realtid kan se i sina mobiltelefoner hur mycket el de förbrukar. Jag tror att det är extremt viktigt att ge information till kunderna så att de kan se det. Då kan man inte vifta bort energieffektivisering, för det är det bästa sättet att hålla nere kostnaden, men det är också klimatsmartast.

När det gäller solenergi är det klart att vi ska ha det som en del av vår energimix. Men jag tror också att det är viktigt att när vi bestämmer oss för ett certifikatsystem måste vi orka hålla fast vid det. Jag möter nu mina europeiska kolleger som drar ned på sina olika feed in-system och sina subventioner, därför att de inte klarar dem när det är bekymmer med finanserna. Nu har vi det bra ställt i Sverige, men trots det är det bra att ha marknadsbaserade system som ger långsiktighet och hållbarhet.

Jag tror också att det är viktigt att se framför oss vad vi gör globalt. Smarta elnät är ett gemensamt projekt som vi har nu inom den globala organisationen Irena. Vi jobbar med att se till att bygga ut mer förnybart

och samarbetar kring forskning på förnybar energi, vilket är väldigt viktigt.

Till sist, Lars Johansson, står det i energiöverenskommelsen att vi förlänger kärnkraftsparentesen, det vill säga att det är en parentes. I energiöverenskommelsen står det att vi ska minska beroendet av kärnkraften, och det är precis det vi gör. Om Socialdemokraterna nu inte stöder Miljöpartiet som ska stänga kärnkraften direkt – och det tror jag inte att ni gör – finns det en möjlighet för Socialdemokraterna att vara med på det. Ni har ju sagt väldigt länge att ni ska stänga kärnkraften, men det har då aldrig hänt under er tid med undantag av Barsebäck.

Vi kommer att ha ett elöverskott på sikt. Men hur såg det ut i vintras? Hade vi kunnat stänga kärnkraften i vintras? Svaret är nej. Vi är så beroende av kärnkraft i dag att det inte går. Lura inte kunder och konsumenter något sådant! Ska man kunna fasa ut kärnkraften måste man fasa in någonting annat, och det är det vi håller på att göra just nu.

(Applåder)

Anf. 12 CARINA OHLSSON (S):

Fru talman! Man kan undra vem som lurar vem här. Jag undrar varifrån ministern har fått informationen att vi socialdemokrater ska stänga kärnkraftverk 2014. Nu är det antagligen Lars Johansson som kommer att svara på frågor om detta och om elpriser.

Samma sak är det med att vi viftar bort energieffektiviseringar. Det är nog så att vi har fler förslag på energieffektiviseringar när det handlar om boende och annat än vad regeringen har, så varsågod att ta del av våra förslag så kanske det kan bli en ännu mer effektiv regering även på detta område.

Man tar upp att det är jättebra med generella lösningar som koldioxidskatt och att de har bidragit en del till att fjärrvärmens utvecklades. Ja, det är bra förslag. Det tycker naturligtvis också vi socialdemokrater. Elcertifikat – ja, det är också bra. Men samtidigt har man tagit bort en del andra incitament, till exempel klimatinvesteringsprogram, och inte kommit med något motsvarande mer än till de större städerna när det handlar om hållbar stadsutveckling. Det här är många små kommuner väldigt oroade över. Det tror jag också kan vara en fråga för Centerpartiet att ta till sig.

Utvecklingen av elpriserna följer inte annan kostnadsutveckling. Flera myndigheter och andra som har granskat dem har också sagt att elkostnadsutvecklingen verkar orimlig, eftersom den inte är jämförbar med annan prisutveckling. Det skulle jag vilja att näringsministern mer tar till sig – det finns en så stor oro bland konsumenterna – om man verkligen vill stå på konsumenternas sida.

Ministern lyfter fram EON som ett gott exempel. Det är synd att inte Vattenfall är ett lika gott exempel.

Anf. 13 JENS HOLM (V):

Fru talman! Närings- och energiministern säger nu klart och tydligt att solvärmens inte kommer att få mer riktade statliga stöd, trots att de borgerliga partierna sade det i sitt valmanifest. Det är bra att det sägs klart och tydligt, men ni borde ha varit uppriktiga och sagt det redan i

valrörelsen. Nu känner sig nämligen hushåll, småföretag och föreningar lurade eftersom ni nästa år drar in hela stödet.

Maud Olofsson talar om elcertifikatssystemet, och egentligen är det okontroversiellt. Jag ställde en konkret fråga: Är närings- och energiministern beredd att öka andelen elcertifikat i systemet om vi redan 2015 har uppnått 25 terawattimmar förnybar el?

Vi i Vänsterpartiet är för att utveckla systemet, så här finns ingen motsättning. Det är snarare så att vi är betydligt mer ambitiösa.

Problemet med elcertifikatssystemet är att det är teknikneutralt. Den nya tekniken vinner inga direkta fördelar eftersom vattenkraften och andra energikällor tar de största andelarna av elcertifikaten. Det är därför vi behöver långsiktigt riktade stöd till solenergin, precis som Boverket, Svensk Solenergi och Energimyndigheten har sagt.

Eftersom Maud Olofsson har ett inlägg kvar vill jag passa på att ställa en fråga om kärnkraften. En del av er överenskommelse är att inte en krona ska betalas ut i statliga subventioner till kärnkraften. Det är bra. Samtidigt har Sverige, enligt Sveriges Radios *Ekot* den 5 april, betalat ut 70 miljoner kronor till fransk kärnkraftsforskning.

Hur rimmar dessa 70 miljoner kronor med utfästelsen att inte en krona ska gå till direkta subventioner till kärnkraften?

Anf. 14 LARS JOHANSSON (S):

Fru talman! Kom ihåg en sak, Maud Olofsson! Det finns bara *en* regering som har stängt kärnkraft, och det var den socialdemokratiska regeringen som stängde Barsebäck 1 och 2. Vi ska vara glada för det eftersom det låg i en befolkningskoncentration. Jag undrar vad som hade hänt i dag om det inte hade gjorts – detta med tanke på den debatt som har varit under senare tid. Centerpartiet medverkade också vid det tillfället.

I sak tror jag att vi har ganska stor samsyn när det gäller kärnkraftens framtid i Sverige. Vi vill avveckla den. Maud Olofsson sitter dock fast i den borgerliga regeringens energipolitik.

Tittar man på de andra alternativen sjunker kostnaden för den förnybara elproduktionen genom att fler och fler bygger och fler och fler deltar i processen; man lär sig hela tiden, och det blir en lägre kostnad.

Vindkraften på land är konkurrenskraftig med kärnkraften. Andra förnybara elproduktionstekniker som vi kan använda oss av, till exempel solceller, blir alltmer framgångsrika. Även om vi i Sverige inte haft den utveckling vi hade hoppats på och mycket av utvecklingen finns i andra länder i Europa finns det goda möjligheter också för Sverige att finnas med.

Ny kärnkraft är oerhört kostsam. Man kan bara titta på det finska exemplet som ännu inte är färdigt. Därför förstår jag inte varför man biter sig fast i att det är så viktigt att ge möjlighet att bygga nya kärnkraftverk i Sverige när vi inte behöver.

Anf. 15 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Låt mig ännu en gång få tacka för diskussionen. Jag tror att det är viktigt att vi försöker hålla ihop allt. Talar vi tårtbit för tårtbit, alltså klimatfrågan för sig, elpriser för sig, subventioner för sig och styr-

system för sig, blir det omöjligt. Det måste vara en riktning på det man gör. Det är därför som det tredje benet i elförsörjningen är så viktigt.

Om vi fortsätter att vara så beroende av kärnkraft och vattenkraft som vi är i dag kommer vi inte att klara försörjningstryggheten. Men man kan heller inte stänga kärnkraften i morgon, för då höjs elpriserna. Hade vi haft samma situation i vintras som vi hade i fjol hade vi behövt importera väldigt mycket el. Vi har gjort det i alla fall, men tack vare att kärnkraften har gått som den har gjort har vi klarat det.

Vill man fasa ut och minska beroendet, vilket vi har sagt i överenskommelsen att vi ska göra, måste man successivt bygga ut det förnybara; och det gör vi. Vindkraften har slagit rekord med fyra terawattimmar; det har aldrig hänt förut. Nu kan vi antligen se en utveckling åt det gröna hållet.

Vi ska använda skattebetalarnas pengar på bästa möjliga sätt. Vi talar om att konsumenter och kunder dignar under bördor. Till Vänsterpartiet och andra som bara ser till utgifter kan jag säga att det kommer att bli bördor för låginkomsttagare och ensamstående mödrar. Det gäller att göra rätt saker så kostnadseffektivt som möjligt. Jag hävdar att både elcertifikatssystemet och koldioxidskatten är de mest effektiva systemen för att styra åt rätt håll.

Vi kommer absolut att behöva kontrollera el- och energimarknaden fortsättningsvis också. Vi måste hålla tummen i ögat på våra producenter och dem som bygger nät. Det är därför vi har kontrollmyndigheter.

Det finns anledning efter vintern att fundera över vad vi kan göra ytterligare för att stärka konsumenternas roll på denna marknad. Det tror jag att vi alla är överens om, för det avgör i grunden konsumenternas tilltro till el- och energimarknaden.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2010/11:241 om uranbrytning i Sverige

Anf. 16 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Lise Nordin har frågat mig vad jag avser att göra för att förhindra att uranbrytning kommer till stånd i Sverige.

För uranbrytning finns en omfattande tillståndsprocess som vi är bundna av. Riksdagen har beslutat om en minerallag som bland annat omfattar uran. Flera andra lagar ska också tillämpas i samband med en eventuell ansökan om tillstånd för utvinning av uran.

Anläggningar för brytning av uranhaltigt material omfattas av krav på obligatorisk tillåtlighetsprövning av regeringen enligt 17 kap. 1 § miljöbalken. Regeringen får tillåta verksamheten endast om kommunfullmäktige har tillstyrkt detta. Den avgörande makten ligger på lokal nivå i varje kommun, vilket jag tycker är en bra ordning.

Det är regeringens uppfattning att vi har ett starkt och tydligt regelverk för hantering och utvinning av mineral. Jag anser att lagstiftningen både ger möjligheter till utveckling av nödvändiga kunskaper om vad som finns i vår berggrund och ställer skarpa krav – inte minst miljömässigt – på vad som ska uppfyllas i en tillståndsprocess.

Anf. 17 LISE NORDIN (MP):

Fru talman! Jag tackar närings- och energiminister Maud Olofsson för svaret på min interpellation om uranbrytning i Sverige. Ministern hänvisar i sitt svar till det regelverk som i dag finns för uranbrytning. Problemet är att dagens regelverk tolkas på olika sätt. Det är därför jag och Miljöpartiet vill se ett förtydligande. De utländska företag som söker uran och berörda kommuner behöver få besked om vad det är som gäller.

Regeringsrepresentanter har också gjort olika uttalanden om eventuella ändringar i regelverket för uranbrytning. Mitt under valrörelsen i höstas meddelade Centerpartiet att man vill ha skärpt lagstiftning för att hindra uranbrytning om nuvarande regler inte räcker. Statsminister Fredrik Reinfeldt och Folkpartiets energipolitiska talesperson Eva Flyborg har båda sagt att de är positiva till framtida uranbrytning i Sverige.

Det duger inte längre att regeringsrepresentanter ger olika besked om uranbrytning i framtiden beroende på vem som frågar eller var man befinner sig. Det skapar falska förhoppningar både hos utländska företag som i dag söker uran i Sverige och hos människor som är mycket oroliga i berörda kommuner.

Näringsminister Maud Olofsson borde se värdet av att ge företagen tydliga spelregler för vad som gäller.

I British Columbia i Kanada har man nyligen beslutat att förbjuda uranbrytning med motiveringen att man vill ge tydliga besked till både befolkning och företag.

Vad är det för näringspolitik att ge de utländska företag som i dag söker uran i Sverige falska förhoppningar om uranbrytning om regeringen anser att uranbrytning i Sverige inte kommer eller bör ske?

Anf. 18 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Näringsministern! Uranbrytning är en mycket miljöfarlig verksamhet. Den alstrar stora mängder avfall som har miljökonsekvenser för generationer framöver. Det finns också stora arbetsmiljöproblem i samband med uranbrytning. Nyligen har exempelvis det australiska elektrikerförbundet uppmanat sina medlemmar att sluta arbeta i urangruvor. De kallar uranet för vår tids asbestos.

Det Maud Olofsson gör i sitt svar på denna mycket viktiga fråga är att beskriva det regelverk som redan finns. Jo, det är klart att det finns en miljöprövning. Det är klart att det ska fattas beslut. Vi vet alla att det finns ett kommunalt veto. Men det är inte att ha en politik. En politik är att ha en åsikt. Vill man ha uranbrytning i Sverige, eller vill man inte ha uranbrytning i Sverige? Det är det som interpellationen syftar på, och det är också det som jag skulle vilja ha reda på och som jag tror att många väljare skulle vilja ha besked om. Vad är regeringens hållning? Vill man ha uranbrytning i Sverige, eller vill man inte ha uranbrytning i Sverige?

Vi kan se att regeringen verkar dra åt lite olika håll. Fredrik Reinfeldt har sagt i intervjuer att han inte utesluter svensk uranbrytning. Jan Björklund säger, föga förvånande, att han är för svensk uranbrytning. Frågan är: Vilken är regeringens politik? Det måste ju finnas en regeringspolitik i en sådan här viktig och avgörande miljöfråga.

Det man kan konstatera redan nu är att regeringen har en mer positiv hållning till uranbrytning än de rödgröna partierna. Vi hade tydligt sagt att regeringen inte hade tillåtit uranbrytning i Sverige om vi hade haft en

rödgrön regering. Det var i själva verket ett av våra vallöften. Men denna regerings mer positiva syn på uranbrytning har lett till den våg av uranprospektering som nu pågår, inte minst i Västerbotten och i Jämtland. Det är klart att de stora prospekteringsföretagen inte skulle ha gett sig in i detta om de inte hade räknat med att man en dag skulle kunna bryta uranet. Det är uppenbart att det är detta budskap som sänds ut från regeringen: Vi kan tänka oss en framtida uranbrytning. Jag menar att väljarna har rätt att få ett svar.

Det som komplicerar frågan lite är att Sverige självt inte kontrollerar det uran som bryts i landet om vi väljer att bryta uran. I Euroatomfördragets artikel 52 ges EU en optionsrätt över det klyvbara materialet. Jag skulle vilja höra hur ministern ser på optionsrätten. Om det bryts uran i Sverige – kan vi då avgöra vem som får använda uranet i slutändan?

Anf. 19 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag tycker att detta är en otroligt viktig debatt. Den är viktig i synnerhet i ljuset av att det kan byggas tio nya kärnkraftsreaktorer i Sverige tack vare de borgerliga partiernas energiöverenskommelse.

Om man öppnar upp för tio nya reaktorer tycker jag att man också ska vara ärlig och ge besked om varifrån uranet ska tas. Ska Sverige fortsätta att importera uran ifrån andra länder eller ska vi öppna upp för brytning i Sverige? Jag tycker att en närings- och energiminister borde ha någon form av svar på detta.

Som det sades här tidigare har andra ledande borgerliga företrädare redan satt ned foten i frågan. Jan Björklund vill ha uranbrytning i Sverige. Jag tolkade även Fredrik Reinfeldts besked i valrörelsen som att han var för det. Nu tycker jag att Maud Olofsson får ta och komma upp och ge besked i frågan!

Anf. 20 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Lise Nordin frågade om Centerpartiets hållning och om vi säger en sak i valet och en annan sak nu. Jag tycker egentligen att vi har varit ganska glasklara hela tiden: Vi är emot uranbrytning. Men de lagar och regler som gäller har räckt i alla år. Det har inte fattats några beslut som öppnar en enda millimeter för uranbrytning i Sverige. Jag har sagt det förut, och jag säger det igen: Vi har inte ändrat uppfattning.

Nu verkar det som att vi har en överenskommelse med Socialdemokraterna om en översyn av minerallagen. Det välkomnar jag. Jag tror att det är bra att stärka markägarnas och kommunernas villkor och att de får komma in tidigare i processen. Det kommer att ge dem ännu mer inflytande.

Det finns verktyg i dag. Jag tror att vi ska vänta och se vad de ger innan vi börjar säga att vi ska gå så långt som till ett förbud. Vi har också sagt att om detta inte räcker får vi titta över det en gång till.

Jag vet att Miljöpartiet och Vänsterpartiet säger nej till uranprospektering. Jag kan tycka att det är lite problematiskt. Där får ni inte stöd av Socialdemokraterna. Om man tar upp en borrhälsa kan man inte på förhand säga vad man får upp och om det finns uran med när man provborrar. Om man förbjuder det tar man också upp någonting som är förbjudet. Det är en svår ekvation. Det är aldrig fel att se vad som finns i backen.

Sverige är världsledande på just prospektering av mineraler. Det är inte bara av ondo.

Andreas Carlgren har sagt att kärnkraften är en parentes. Jag skulle vilja säga att jag håller med om det. Det pågår nu kraftfulla satsningar på alternativ energi. Vi säger nej till statliga subventioner av ny kärnkraft. Vi har en översyn av minerallagen på gång, som jag nämnde tidigare. Vi har det kommunala vetot och i och med det en tuff miljölagstiftning.

Jag tror alltså inte att vi behöver vara oroliga för uranbrytning. Jag tror inte heller att kärnkraften har en framtid hur länge som helst. Däremot skulle jag hellre vilja lyfta fram de gröna frågorna och satsningen på den gröna energin som jag är otroligt stolt över att Centerpartiet har varit med och bidragit till i och med energiöverenskommelsen med våra allianspartier.

Anf. 21 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Statsrådet! I diskussionen om uranbrytning och ingrepp i naturen förekommer ofta påståenden om att det blir fruktansvärda sår i naturen och oreparabla ingrepp. Det sägs att arbetsmiljön är betydligt sämre när man bryter uran än annan mineral.

Då ska vi komma ihåg att uran är vanligt förekommande. Det finns nästan överallt på jorden. Det finns ofta i kombination med andra tungmetaller och gifter. De flesta berg- och jordarter innehåller uran. De innehåller också torium och kalium, men oftast i låga koncentrationer. I Sverige finns de rikaste fyndigheterna av uranhaltigt skiffer i Billingen med ca 300 gram per ton malm, det vill säga 0,03 procent. De högsta halterna finns i några få fyndigheter i Kanada. Där är koncentrationen 20 procent. För närvarande brukar man från industrin betrakta halter på minst 0,1 procent som det som är ekonomiskt intressant att utvinna. I Sverige är den högsta koncentrationen alltså 0,03 procent.

Uranets och radonets sönderfallsprodukter i marken ger en stråldos på ca 1 millisievert per år i Billingen och upp till 8 millisievert per år i Sverige. Om vi jämför med befolkade områden i Iran och Brasilien är bakgrundsstrålningen där mellan 60 och 200 millisievert per år – utan att några larmrapporter om cancer eller andra sjukdomar har kommit.

Fru talman! Man kan förstöra naturen på många sätt. Man kan förstöra naturen genom att bryta mineraler eller torv eller genom att skapa vattenkraftsanläggningar. Man kan skada naturen genom att bryta uran men också genom att bryta arsenik och koppar, vilket också ger avsevärda problem för dem som arbetar med detta och även i naturen. Men det är ingen annorlunda hantering att bryta mineralet uran än att bryta något annat mineral. Man gräver inte på något annat sätt. Man hackar inte sönder mineralet på plats på något annat sätt när det gäller uran än något annat mineral.

Det finns mycket uran i vanlig granit. I Bohuslän är det trots allt inte så mycket uran att det finns någon som helst anledning att avråda badande, fiskenäringen och boende i Bohuslän att hålla sig borta från dessa platser. I Sverige har vi gott om uran, men det är låga halter urankoncentrat. Det finns placerat i Västergötland och i fjällkedjan precis som på så många andra platser på jorden.

De stora miljömässiga konsekvenserna beror på att de platser i Sverige där uran finns också är förknippade med natursköna områden, områden där vi har nationalparker och andra värden att ta vara på. Det är problemet. Problemet är inte att man bryter uran på ett farligare sätt eller att det blir större sår i naturen.

Anf. 22 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Anledningen till att jag begärde ordet i den här debatten är att Socialdemokraterna omnämndes vid flera tillfällen av flera talare, bland annat Centerpartiets Helena Lindahl. Jag tycker att det är viktigt att mycket tydligt poängtera två saker.

En socialdemokratisk regering kommer aldrig att acceptera uranbrytning. När vi hade regeringsinnehavet markerade vi detta oerhört tydligt och beslutade om det. Det fanns vissa antydningar i debatten om att det kunde bli på något annat sätt.

Med anledning av den överenskommelse som vi socialdemokrater nu har angående en översyn av minerallagen vill jag säga att det inte alls handlar om uranbrytning, inte för en sekund. Jag tycker att det är viktigt att markera detta. I det här fallet handlar det om prospektering, och det är någonting annat. I den här översynen kommer man exempelvis också att titta på information till markägarna där det har visat sig finnas brister.

I ministerns svar står det att regeringen får tillåta verksamheten endast om kommunfullmäktige har tillstyrkt det. Det tål att funderas över om inte uranbrytning trots allt är en nationell angelägenhet och inte bara kommunernas angelägenhet. Om man läser ministerns svar i sin helhet kan det kännas som om uranbrytning inte är så tydligt avstyrkt som vi i Socialdemokraterna skulle önska.

Anf. 23 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Låt mig börja med energiöverenskommelsen. I den står det att vi ska minska beroendet av kärnkraften. Det står ingenting om att vi ska byta ut tio reaktorer. Jag vet att Vänsterpartiet gärna vill tolka det på det sättet. Det står att det finns möjlighet att byta ut reaktorer utan statliga subventioner. Jag tror inte att någon som är seriös i debatten tror att vi kommer att ha tio nya reaktorer utan statliga subventioner. Dessutom har det inte kommit in någon ansökan, så vi vet inte heller hur intresset är. Det är därför som omställningen till det förnybara är så viktig.

Uranfrågan väcker mycket känslor. En del är befogade och en del beror mer på okunskap. Det finns en del som späder på de här känslorna.

Jag tror att det är mycket viktigt att vi har en generell lagstiftning. Om man försöker peka ut olika mineraler och säga att för den här har vi en regel och för den här har vi andra regler, tror jag att vi är väldigt illa ute. Vi har en generell lagstiftning som är mycket tuff. Den har en väldigt stark kontroll särskilt när det gäller miljökonsekvenser, och det är rimligt oavsett vilka mineraler vi ska bryta.

Till det har vi ett kommunalt veto när det gäller uranbrytning. Vad Centerpartiet anbelangar är det väldigt tydligt. Vi har motionerat ute i de här kommunerna om att man ska uttrycka det kommunala vetot. Men precis som Helena Lindahl så förtjänstfullt säger har vi en generell lagstiftning, och jag menar att den räcker för att ha kontroll på detta. Med

det är jag nöjd. Det är regeringens uppfattning att den lagstiftning som vi har nu fungerar väl.

Sedan vill jag ta upp frågan om förprospektering. Jag tycker att det är en viktig del. Om man säger att man ska ta bort möjligheterna att prospektera kring uran, vad säger man då? Jo, man säger: Stäng igen gruvindustrin! Det är precis det man säger, Jonas Sjöstedt. Kom hem till Västerbotten och tala om att så fort man tar upp borrhärnan och hittar uran ska man avbryta allting! Om man hittar uran får man inte säga det.

Det är att lägga en död hand över svensk gruvindustri som nu växer så det knakar och skapar jobb i norra Sverige som aldrig någonsin tidigare. Det är populistiskt och urenkelt att säga: Stoppa prospektering av uran! Men hur i all världens namn ska man kunna kontrollera det när man sätter borren i marken eller när man får upp borrhärnan? Det enda som kommer att hända är att de inte anger att de söker efter uran eller säger att de inte har hittat något. Att förhindra och minska möjligheterna till prospektering på det här sättet tycker jag inte är ansvarsfullt. Jag tycker att Jonas Sjöstedt ska prata med sina gruvarbetarkompisar uppe i norra Sverige och tala om för dem att deras jobb är hotade om han får fortsätta att driva den här politiken.

Därför tycker jag att det hedrar Socialdemokraterna att de inser allt detta. De inser vilken risk det är att börja jobba med prospekteringsfrågan. Det tycker jag att de ska ha ett erkännande för.

Jag tror att det är mycket viktigt att vi gör den här energiomställningen framöver. Den minskar beroendet av kärnkraften. Det finns ingenting som tvingar Sverige att göra någonting. Det viktiga är att miljökraven finns där mycket tydligt. Vi ska inte ha någon verksamhet som skadar miljö och människor. Det är en generell lagstiftning som vi har.

Sist men inte minst tycker jag att det är viktigt att ge rätt information till människor. Vi har en lagstiftning som garanterar människors säkerhet och dem som jobbar i gruvnäringen allt detta. Det är en självklarhet. Oavsett om man propagerar för kärnkraft eller om man är motståndare till den tror jag att man tycker att den lagstiftningen och den ingången är viktig.

Anf. 24 LISE NORDIN (MP):

Fru talman! Syftet med den här interpellationen var att få klarhet i vad som är regeringens ståndpunkt i frågan om uranbrytning. I den här debatten har vi redan hört väldigt olika uppfattningar, allt från Centerpartiets besked att man inte vill se någon uranbrytning i Sverige till Moderaternas Hans Rothenberg som säger att uranbrytning inte är så farligt. Jag tror att det behövs ett klagörande i de här frågorna.

Det Hans Rothenberg missar är att uran inte är som något annat mineral just därför att det är radioaktivt. Det är den stora utmaningen. Vi kan se var det bryts uran runt om i världen. Det är enbart i områden där det bor en ekonomiskt och demokratiskt svag befolkning: Uzbekistan, Namibia och delar av Kanada och Australien, men bara i de områden där det bor ursprungsbefolkning. Det är ett ganska tydligt tecken på att uranbrytning inte är en önskvärd verksamhet.

Sverige hade uranbrytning fram till 70-talet, bland annat i Skövde, men den verksamheten avbröts just för att den lokala opinionen emot

blev så stark och för att man såg att man fick stora miljöproblem och problem med grundvattnet.

Det faktum att antalet undersökningstillstånd ökar för varje år talar sitt tydliga språk och visar att dagens regelverk inte räcker. Allt fler utländska företag gör bedömningen att uranbrytning kan bli aktuellt i Sverige. Att de här företagen investerar miljontals kronor i att söka efter uran visar också att de gör bedömningen att uranbrytning kan bli tillåten. De gör uppenbarligen en helt annan bedömning av dagens regelverk än vad Centerpartiet gör.

Hotet om framtida brytning har lagt en död hand över många orter runt om i Sverige. Allmänheten och politikerna i de berörda kommunerna delar inte Centerpartiets uppfattning att dagens regelverk ställer miljömässigt tillräckliga krav. Kostnaderna för att återställa området i Skövde har uppgått till hundratals miljoner kronor, och kommunen är i dag ganska frustrerad över att det är en yta som inte kan användas till någonting annat. Den är förstörd för flera hundra år framöver.

I Skövde och i många andra kommuner har samtliga partier gemensamt deklarerat att man inte tänker tillåta någon uranbrytning i Sverige. Det är ett centerpartistiskt kommunalråd i Skövde som leder kampen mot det utländska företaget Continental Precious Minerals. Det är tydligt att Skövde och de andra berörda kommunerna inte delar ministerns uppfattning att dagens regelverk duger. De vill gärna se ett tydligare regelverk där de kan säga nej till uranbrytning även i prospekteringskedet. Om de inte gjorde bedömningen att det finns ett hot skulle de troligtvis inte lägga ned så mycket tid och engagemang på den ständiga kampen mot dessa utländska företag.

Närings- och energiminister Maud Olofsson sade i sitt inlägg att flera centerpartister motionerat om att utveckla det kommunala vetot även mot uranprospektering. Just den situationen är ett exempel på att Centerpartiet är splittrat i den här frågan, alltså hur man röstar i riksdagen när man har möjlighet att ge kommunerna veto mot prospektering och vad som sägs i de enskilda kommunerna. Det är uppenbart att det är dags för regeringen att presentera en samlad ståndpunkt om hur man ser på möjligheterna till uranbrytning i Sverige.

Anf. 25 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Vi för nu en debatt där näringsministern och Centerpartiet återigen undviker att svara på frågan om man vill ha uranbrytning i Sverige eller inte. Vad händer om alla regler är uppfyllda, alla tillstånd finns och kommunen inte har sagt nej? Blir det uranbrytning då? Det är den frågan vi ställer, men vi får inte något svar på den. Vi kan dock för egen del svara att om vi hade haft en rödgrön regering i Sverige hade det inte blivit någon uranbrytning. Detta hänger naturligtvis även samman med kärnkraftens framtid. Vill man, som den nuvarande regeringen, öppna för tio nya reaktorer finns det en logik i att också ta de miljörisker som uranbrytningen innebär i det egna landet. Om man är beredd att avveckla kärnkraften kan man även tacka nej till uranbrytning.

Det handlar inte om all mineralprospektering, som Maud Olofsson låter påskina. Det handlar om prospektering efter uran, för man anger vilken mineral man prospekterar efter, och det vet Maud Olofsson också.

När det gäller miljöriskerna menar jag att Hans Rothenbergs inlägg, kanske oavsiktligt, pekar ut de miljörisker som faktiskt finns. Vi har exemplet Billingen i Sverige, och som Lise Nordin så riktigt påpekade är det en miljökatastrof som kostat hundratals miljoner kronor. Som Hans Rothenberg mycket riktigt påpekar förekommer uran ofta i låg halt i Sverige, vilket innebär mycket omfattande ingrepp i naturen när man ska ta ut malmen. Dessutom sker det i kombination med ”andra tungmetaller och gifter”. Helt riktigt är det fråga om mycket farligt avfall som dessutom är radioaktivt, vilket Rothenberg glömde att nämna. Det handlar alltså om en verksamhet med mycket stora miljörisker.

Jag beklagar att vi inte får något svar från regeringen i denna mycket känsliga fråga. Jag skulle ändå vilja återkomma till ytterligare en fråga som jag ställde. Det gäller Euratom. Hur tolkar ministern Euratomfördragets artikel 52? Är det inte så att vi inte ens bestämmer över det uran som bryts i Sverige, om vi väljer att bryta det?

Anf. 26 JENS HOLM (V):

Fru talman! Om man lyssnar på andra företrädare för regeringen talar de om tio nya reaktorer i och med energiöverenskommelsen. De talar ganska entusiastiskt om de tio nya reaktorerna. Till exempel gör Jan Björklund ofta det. När Maud Olofsson talar låter det helt annorlunda.

Det är intressant när Maud Olofsson talar om energiöverenskommelsen och att det inte ska vara några som helst statliga subventioner till kärnkraften. Det är bra. Jag fick dock inte svar på min tidigare fråga om de 70 miljoner kronor som Sverige gått i borgen med som ett direkt stöd till den franska kärnkraftsforskningen. Det gjordes uppenbarligen som en gentjänst för att anläggningen ESS etablerades i Lund.

Då kanske Maud Olofsson kan dementera Sveriges Radios *Ekot*, som i början av april berättade om dessa 70 miljoner kronor, eller, om *Ekot* inte hade fel, förklara varför man gått in med stödet till fransk kärnkraftsforskning. Är inte det en form av statlig subvention till just kärnkraften, det som man inte skulle ge?

Anf. 27 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Carina Adolfsson Elgestam nämnde någonting i stil med att uranbrytning är en större fråga än att bara gälla dem som bor på orten. Ska jag tolka det som att Carina Adolfsson Elgestam är emot kommunalt veto? Är det inte skäligt att de som bor i Arvidsjaur ska få bestämma vad som händer i Arvidsjaur?

Låt mig upprepa: Vi har en energiöverenskommelse. Det kanske inte är så många i kammaren som förstått vad det innebär. Det innebär stora satsningar på grön energi, betydligt mycket större än någonsin tidigare. Vi har det kommunala vetot, vi har en stark miljölagstiftning och vi har inga statliga subventioner. Jens Holm nämner det bara flyktigt. Jag tycker att det är rätt stort att säga att vi inte ska ha några statliga subventioner. Jag anser att det absolut försvårar nybyggnation av kärnkraft.

Mycket tid läggs ned på prospektering av många mineraler, men bara ett fåtal resulterar i gruvdrift. Det kanske man också ska komma ihåg. Jag tror inte att vi med den lagstiftning vi har i dag behöver oroa oss så mycket för kärnkraftens framtid.

Jag betonar igen: Centerpartiet vill inte ha uranbrytning. Det är ett tydligt svar både till Jonas Sjöstedt och till Lise Nordin. Det låter lite grann på er som att vi har öppnat upp för uranbrytning. Det har vi inte. Låt mig upprepa det som jag sade tidigare, nämligen att inga beslut har fattats som på något enda sätt öppnar upp för uranbrytning i Sverige.

Anf. 28 HANS ROTHENBERG (M):

Fru talman! Statsrådet! Det är uppenbart att en debatt i riksdagen om uranbrytning också innebär att man vädrar känslor, känslor som jämföras med argument och fakta. Frågan om uran är laddad på många sätt och vis. Det handlar framför allt om uranets användning, om att uranet används till kärnkraft. Det är själva fokus i den här diskussionen och anledningen till att den över huvud taget kommer upp.

Jag kan ha stor respekt för de partier som är helt emot kärnkraft, som säger att vi ska stänga igen kärnkraftverken så fort som möjligt. Men då ska man vara klar över att Sverige inte heller ska importera uran. Vi ska inte importera uran och transportera det över världens hav på ett sätt som kanske är mer riskabelt än vad det skulle innebära att ha det någorlunda närproducerat. Det gör att frågan för Socialdemokraterna blir lite mer komplicerad. Vill man ha kakan och äta den får man också fundera över var man ska baka den.

Att försvåra prospektering av uran innebär att man även försvårar prospektering av andra mineraler. När man söker efter andra mineraler hittar man uran, och söker man efter uran hittar man andra mineraler. När man har prospekterat och eventuellt brutit mineraler ska man städa upp efter sig. Det har man inte gjort med särskilt stor framgång i Kiruna kan vi konstatera efter att ha gjort diverse besök där. Man ska städa upp efter sig. Det gjorde man inte på 70-talet i Billingen.

Det handlar inte om ifall uran är farligare än andra mineraler. Det handlar om att inte vilja. Den här debatten är knappast huggen i sten så vi lär få återkomma.

Anf. 29 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Fru talman! Jag vill bara svara på den fråga som Helena Lindahl ställde till Socialdemokraterna.

Kommunalt självbestämmande är oerhört viktigt. Det ska vi naturligtvis ha. Men exempelvis energifrågor och behovet av tillgång till energi är en nationell angelägenhet. Det kan handla om kärnkraft och uranbrytning, som vi pratar om i dag. Det kan också handla om vindkraft. Vad gäller uranbrytning finns det anledning att fundera över om det enbart är kommunfullmäktige som ska äga rätten att säga nej. Det var det jag avsåg med att det kanske finns anledning till att det ska vara ett nationellt intresse.

Anf. 30 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Som Carina Adolfsson Elgestam säger finns det ett nationellt intresse i detta. Det är därför vi måste ha generell lagstiftning, så att man vet vad man ska hålla sig till.

Som redan har sagts är uranhalten i vår skiffer väldigt låg. Den är lägre än vad man generellt säger behövs för att det ska vara brytningsintressant.

Det sades att antalet undersökningstillstånd ökar. Nej, tvärtom! År 2011 har vi inget undersökningstillstånd över huvud taget. Intresset minskar. Jag är ansvarig för myndigheten, så jag vet rätt väl vad det är för siffror. Det finns i dag ingen ansökan om uranbrytning, utan det finns på prospekteringshållet.

All gruvbrytning, oavsett vad det är, måste styras av stark miljölagstiftning, som jag sade förut. Det är viktigt för människor och miljön. Det spelar ingen roll vad det är för gruvbrytning vi ägnar oss åt.

Sverige bestämmer naturligtvis över sitt eget uran. Den diskussionen har vi haft också när det gäller råvarufrågorna på europeisk nivå. Det är klart att varje land måste bestämma över detta. Det gör också Sverige.

Jens Holm tar upp kärnkraftsforskning. Det som är aktuellt i detta sammanhang är att vi ger möjlighet för svenska studenter att studera säkerhet. Vi kommer att ha kärnkraft i vårt energisystem ett bra tag framöver, tror jag, och kommer då också att vara väldigt noga med säkerhetsfrågorna. Det handlar om grundforskning och om att stärka säkerhetskunnandet. Jag tror att det är ännu viktigare att vi kan den delen efter vad som hänt i Japan. Jag har varit ansvarig för Vattenfall och har sett brister i säkerhetskunnande inom den svenska kärnkraften. Så länge vi har kärnkraft ska den vara så säker som det bara går. Därför måste vi öka kunskapen.

Jag vill komma tillbaka till prospekteringsfrågan. Om det sägs att man inte ska få prospektera efter uran händer en av två saker. Det ena är att gruvföretagen säger: Vi prospekterar inte efter uran, men vi råkar hitta uran. Det andra är att de hittar uran men inte säger någonting. Det är så det funkar. Det går inte att borra i berggrunden och borra sig förbi det uran som finns där. Det säger sig självt. Jonas Sjöstedt är svaret skyldig till hela gruvnäringen. Vad är det du tänker säga till dem? Ni säger att ni kommer att förhindra deras möjligheter att expandera i Sverige.

Vi sitter och diskuterar råvaruförsörjning globalt och europeiskt. Norra Sverige, ja, nästan hela Sverige, skulle jag säga, är kanonintressant! Hela Barentsregionen är intressant ur ett råvaruperspektiv.

Vänsterpartiet säger att prospektering ska förbjudas. Det är det som sker i praktiken. Det var prospekteringstillståndet och den lagstiftning som infördes på 90-talet under den förra borgerliga regeringen som öppnade för all den gruvindustri vi har i Sverige i dag. Jag tittar framåt och lyssnar till de rapporter som SGU och andra ger. Vi har enorma möjligheter framöver! Men detta vill inte Jonas Sjöstedt höra talas om, för han är populist och säger att bara uranprospekteringen ska tas bort. Men det går inte med mindre än att företagen måste bluffa eller att man hittar någon ny sorts borrhärd som borrar förbi uranet. Någon sådan finns inte.

Man måste vara konsekvent och ha en stark och generell miljölagstiftning som tar hänsyn till miljö och människor och öppnar möjligheter för Sverige att bli en stark gruvnation. Jag tror att vi har enorma möjligheter att skapa jobb och tillväxt. Det ska vi också underlätta för i Sverige, men vi ska göra det med hänsyn till miljö och människor och se till att detta blir bra för hela Sverige.

Anf. 31 LISE NORDIN (MP):

Fru talman! Jag konstaterar att klyftan mellan regeringspartierna tycks öka i debatten. Hans Rothenberg har sagt att det är bättre att Sve-

rige har uranbrytning än att vi importerar uran. Det är ganska långt från Centerpartiets besked att de inte vill ha uranbrytning i Sverige.

Vi har haft besök i näringsutskottet av riksdagens utredningstjänst, som visat att det i år finns fler aktiva tillstånd att söka uran än det tidigare funnits någonsin. Bakgrunden är förstås att priset på uran har stigit på världsmarknaden, vilket gör att det börjar bli ekonomiskt lönsamt att bryta uran i Sverige, trots att vi, precis som har sagts, har ganska låga halter av uran i vår malm.

Det är uppenbart att regeringen har svårt att enas. Jag kan förstå att man har olika ideologiska ståndpunkter i denna fråga. Det finns behov av att förtydliga Maud Olofssons tidigare ställningstaganden. På en fråga om hur Maud Olofsson ser på framtida uranbrytning i Sverige svarade hon: Det beror på om du frågar mig som partiledare eller näringsminister. Centerpartiet tycker inte om att uran bryts i Sverige. Men som näringsminister har jag ansvar för att följa de lagar och regler som riksdagen har satt upp.

Jag kan bara tolka detta uttalande som att Centerpartiet gör bedömningen att det med dagens regelverk finns en risk att det kommer till stånd uranbrytning i Sverige. Maud Olofsson har naturligtvis rätt i att hennes uppgift som minister är att följa gällande lagstiftning. Men ministern kan också ta initiativ eller stödja andras initiativ till att ändra lagstiftningen om man tycker att den är otydlig eller ger fel konsekvenser.

I takt med att antalet tillstånd att söka uran i Sverige ökar blir det också ett ökat tryck på regeringen att presentera en enad ståndpunkt om vilken politisk inriktning man ska ha vad gäller framtida uranbrytning i Sverige. Det är många runt om i Sverige som önskar få ett besked om detta.

Anf. 32 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C):

Fru talman! Låt mig korrigera ett par faktafel. För det första minskar undersökningstillstånden i antal. Vi har ingenting. Det ligger kvar gamla, men det minskar, och 2011 finns det ingenting. För det andra ökar inte priset på uran, utan sjunker i stället. Det är viktiga fakta som man måste ha med, så att man inte går ut med fel underlag när man ska diskutera detta.

Det viktigaste vi kan göra framöver är att se till att skapa ett hållbart energisystem. Det är inte kärnkraften som växer globalt, utan det är sol och vind som ökar. Det är den stora energiomställningen, och det är också det som händer i Sverige.

Det regeringen tycker är att vi har en lagstiftning som tar hänsyn till människa och miljö, oavsett vad det är för gruvbrytning vi ska ägna oss åt. Vi vill inte ha särslagstiftningar för olika mineraler, utan en generell lagstiftning. Regeringen är överens om att lagstiftningen är tillräcklig för att hindra gruvbrytning som är miljöskadlig, oavsett vad det är för gruvbrytning. Det är regeringens position.

Vi har ingen ansökan inne om uranbrytning. Vi har ingenting som vi har tagit ställning till. Regeringen är överens om att det kommunala vetot är viktigt i lagstiftningen. Vad jag ser förs många lokala diskussioner som är viktiga och där man har bestämt sig för att man inte vill ha det. Det är väl bra om lokalbefolkningen får bestämma det.

Det viktigaste nu är att ha fokus på rätt saker, jobba med det förnybara och bygga vindkraft, kraftvärme, solenergi, alltihop! Det är det som är den gröna omställningen. Vi ska också skapa goda villkor för svensk gruvindustri och dem som vill investera i Sverige. Det skapar jobb och tillväxt, och det vill åtminstone regeringen ha. Jag är osäker på Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2010/11:223 om försök med basinkomst enligt EU-resolution

Anf. 33 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Annika Lillemets har frågat socialförsäkringsministern hur han avser att förverkliga Europaparlamentets resolution om minimiinkomst för fattigdomsbekämpning och främjande av ett inkluderande samhälle i Europa. Annika Lillemets hänvisar särskilt till 44 § där Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att undersöka hur olika modeller för villkorlös basinkomst kan bidra till att öka social delaktighet och motverka fattigdom.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Den svenska välfärdsmodellen bygger på att alla som kan ska ges möjlighet att bidra till sin egen och samhällets utveckling genom arbete. Arbete ger möjlighet till social delaktighet och ekonomisk trygghet genom löneinkomst. Arbete ger även inträde till de sociala trygghetssystemen, och som kompletterande skydd finns behovsprövat ekonomiskt bistånd. Den generella välfärdsmodell som vi har i Sverige och som vi delar med övriga nordiska länder har visat sig fungera väl för att motverka negativa sociala konsekvenser vid ekonomisk nedgång.

Som Europaparlamentet framhåller skiljer sig situationen mellan medlemsländer både avseende utformningen av de sociala trygghetssystemen och fattigdomsutveckling. Parlamentet pekar på att ländernas olika förutsättningar måste beaktas i en diskussion om hur modeller bör utformas för att garantera medborgarna en ekonomisk grundtrygghet.

Ekonomisk grundtrygghet är avgörande för ett inkluderande samhälle och regeringen anser att trygghetssystemen ska utformas för att främja människors möjlighet och vilja att träda in på arbetsmarknaden. Regeringen har tillsatt en parlamentarisk kommitté som har i uppdrag att se över de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet. I kommitténs uppdrag ingår att beakta samspelet mellan sjukförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen, aktivitetsstödet och ekonomiskt bistånd. De förändringar som kan bli aktuella ska bidra till långsiktigt ökad sysselsättning och därmed långsiktigt hållbara statsfinanser. Kommittén ska lämna sitt slutbetänkande den 15 maj 2013.

I den mån kommissionen och andra medlemsländer finner det intressant och ändamålsenligt att genomföra försök med villkorlös basinkomst tar regeringen gärna del av dessa erfarenheter. Här vill jag framhålla att den öppna samordningsmetoden innebär möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan medlemsländer för att gemensamt utveckla ett mer

socialt Europa i enlighet med den nya strategin för smart och hållbar tillväxt för alla, den så kallade Europa 2020-strategin.

Anf. 34 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Först vill jag tacka ministern för svaret på min fråga.

Resolutionen om ”the role of minimum income in combating poverty and promoting an inclusive society in Europe”, som antogs av en stor majoritet i EU-parlamentet den 20 oktober 2010, föreskriver en mängd olika åtgärder för att motverka fattigdom och social utslagning i unionen.

EU-parlamentet framhåller bland annat att olika försök visat att villkorslös basinkomst är ett effektivt sätt att bekämpa fattigdom och utslagning och att ge alla ett anständigt liv. Parlamentet uppmanar därför EU-kommissionen och medlemsländerna att inleda praktiska och omfattande försök med villkorslös medborgarlön. I 44 § påpekas att sådan är icke-stigmatiserande och har förmågan att förebygga dold fattigdom – spännande och framsynt.

EU-parlamentet uppmanar till politisk fantasi och nytänkande, något som är nödvändigt för att skapa förutsättningar för ett bra liv för alla, inte bara för de starkaste, friskaste och mest anställningsbara – vad nu det råkar vara för något. Fattigdom och maktlöshet är nämligen inget man väljer. Det är inte den enskilda människans fel att hon eller han är fattig. Det är inte resurser som saknas utan politisk vilja till rättvis fördelning av arbete, pengar och makt.

Statsrådet hävdar i sitt interpellationssvar att den svenska generella välfärdsmodellen har visat sig fungera väl för att motverka negativa sociala konsekvenser vid ekonomisk nedgång. Men de sociala och ekonomiska klyftorna ökar i Sverige. Allt fler slås ut och allt fler förnedras i mer eller mindre konstlade arbetsmarknadsåtgärder. Vi har massarbetslöshet samtidigt som många lönearbetar mer än de mår bra av. Allt effektivare produktionsmetoder minskar behovet av arbetskraft. Att vi inte behöver arbeta så mycket för att tillgodose våra grundläggande materiella behov är en historiskt ny situation, och vi borde glädjas åt vår nyvunna frihet i stället för att alltmer fåfängt försöka skapa full sysselsättning till varje pris, genom ständigt ökad konsumtion som inte längre gör oss lyckligare och som skadar miljön.

Det finns alltså flera skäl att tänka i nya banor och inte reflexmässigt avvisa idén om någon form av medborgarlön och en mer rättvis fördelning av lönearbete och obetalt arbete. Det finns många intressanta exempel och idéer att inspireras av om vi lyfter blicken. Praktiska experiment med medborgarlön genomfördes i USA och Kanada på 1970-talet. Farhågorna att många skulle avstå från förvärvsarbete för att leva på existensminimum kom på skam. Tyvärr blåste medborgarlönen bort med de nyliberala vindar som svepte in över USA några år senare.

I EU:s största land, Tyskland, debatteras medborgarlön seriöst. I en rapport från det ansedda världshandelsinstitutet i Hamburg som kom häromåret framhålls att de som får göra vad de brinner för arbetar mycket effektivare än de som släpar sig till jobbet i trött rutin. De möjligheter att förverkliga livsprojekt – att starta företag, vidareutbilda sig och så vidare – som medborgarlön öppnar för, har enligt rapporten en betydande nationalekonomisk potential. Man bedömer att mellan 600 000 och 1,2 miljoner nya jobb skulle kunna skapas i Tyskland utifrån människors

egna idéer genom införandet av en villkorlös grundinkomst. Den skulle kunna ge människor verklig makt över sina liv och chans att frigöra sin kreativitet. Detta är något väsensskilt från tvånget att delta i alltför ofta meningslösa arbetsmarknadsåtgärder som ofta inte leder någonvart eller i värsta fall leder djupare ned i förnedring.

I mitt nästa inlägg tänker jag fortsätta berätta om vad som händer i utlandet.

Anf. 35 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Man blir lite konfunderad över Miljöpartiets inlägg här. Jag vet mycket väl att Miljöpartiet på sina kongresser 1998, 1999, 2000 och senast på kongressen 2005 har slagit fast sin vilja att arbeta för någon form av medborgarlön i Sverige, men jag har också läst att man från och med 2008 slopade kravet på medborgarlön och att det i stället är rätt till arbete och egenförsörjning som ska utgöra grunden för Miljöpartiets synsätt.

Nu kommer åter frågan om medborgarlön upp. Jag förstår att Annika Lillemets vill hämta näring ur EU-parlamentets resolution för att driva den frågan vidare. Men jag måste ställa frågan till Miljöpartiet: Vilken är er syn, och kan ny utveckla vad ni menar med medborgarlön i dagens tappning? Beskrivningen av den har ju varierat mellan åren. Jag tror att det är viktigt för den politiska debatten att vi vet var Miljöpartiet står i frågan om medborgarlön.

Den beskrivning av Sverige och den generella välfärden i vårt land som Annika Lillemets ger överensstämmer nog inte med vare sig min eller de flesta andras syn. Om en lågkonjunktur är så djup som den vi har gått igenom finns det alltid en ökning av arbetslöshet, och fler människor hamnar i behov av ekonomiskt bistånd, som är det trygghetssystem vi har riggat för att ingen i vårt land ska stå utan försörjning. Men denna djupa kris, där antalet personer som behöver ekonomiskt bistånd bara är hälften av vad det var 1996, ger en tydlig bild av att Sverige har klarat den ekonomiska krisen väldigt väl. Att vi nu har bara 7,4 procents öppen arbetslöshet fastän Konjunkturinstitutet för inte alls länge sedan förutspådde att vi skulle ha 12 procent indikerar att vi har kommit väldigt väl ut.

Vi är det land i Europa där arbetslösheten nu sjunker allra snabbast. Arbetslöshet och fattigdom hör ihop. Vi vet att bästa sättet att bekämpa fattigdom är att människor får möjlighet till egenförsörjning. Anser inte Miljöpartiet att arbete ger möjlighet att bekämpa fattigdom?

Anf. 36 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Jodå, medborgarlön är kvar som en vision på lång sikt för oss miljöpartister. Precis hur den ska utformas behöver vi givetvis en debatt om i samhället och göra ett ganska grundligt arbete om. Det är därför jag vill lyfta denna fråga nu.

Vi skulle behöva ett basinkomstnätverk som i Tyskland. Där ingår ledande politiker från alltifrån kristdemokraterna CDU, till vänsterpartiet Die Linke, och även många tyska ekonomer ingår. Jag vill nämna kristdemokraten Dieter Althaus, som tidigare var regeringschef i Thüringen och en av Tysklands tyngsta politiker. Han har föreslagit en medborgarlön på 800 euro i månaden utan motprestation. Han anser att en sådan reform skulle kunna genomföras inom fyra fem år och vara budgetneutral

genom att den ersätter en stor del av de nuvarande välfärdssystemen och minskar byråkratin.

Systemet skulle också fungera så att arbete alltid skulle löna sig även för dem med mycket låga inkomster. Althaus framhåller vidare att villkorslös medborgarlön skulle uppvärdera det obetalda arbetet i hem och samhälle. Ännu en god effekt som han framhåller skulle vara att människor med medborgarlön för reell möjlighet att välja bort underbetalda jobb med dålig arbetsmiljö.

Förslaget utreds vidare av Konrad Adenauer-stiftelsen, CDU:s idéutvecklingsstiftelse. Dessa tankar verkar inte ha spritt sig till svenska kristdemokrater. Jag undrar lite varför. Det belyser också vad jag är ute efter när jag talar om detta. Det finns andra förslag. Finlands tidigare statsminister Matti Vanhanen har uttalat sig försiktigt positivt om medborgarlön, och Brasilien är ännu ett land där frågan drivs seriöst.

Jag vill också nämna USA. Där finns ett väldigt intressant exempel, Alaskan Permanent Fund som funnits sedan 1982, där företag som utviner naturresurser får betala royalty till en fond vars avkastning går dels till gemensam välfärd, utbildning och sjukvård, dels till en utdelning till alla som bor i Alaska. Den utdelningen är inte så stor att den går att leva på. Men den har ändå haft betydelse. Alaska är den amerikanska delstat som har minst socioekonomiska skillnader där inte heller klyftorna ökat nämnvärt sedan 1980.

I en tung motion till världens mäktigaste lagstiftande församling, amerikanska senaten, föreslår två kvinnliga senatorer, en republikansk och en demokratisk, ett liknande system, Cap and Dividend. Tanken är att sätta tak för hur mycket utsläpp av koldioxid USA får göra inom ett rättvist och hållbart utrymme, auktionera ut utsläppsrätterna och sedan dela ut en del av intäkterna till alla som bor i USA och låta en del gå till statskassan.

Det skulle kunna ha en mycket bra fördelningspolitisk effekt. Det bygger på en mycket positiv och liberal människosyn om att alla har rätt till frukterna av våra gemensamma tillgångar. Det handlar inte om bidrag. Det handlar om att varje individ själv anses kapabel att ta ansvar för sitt liv.

Även erfarenheterna från ett tvåårigt försök i Namibia förtjänar att begrundas. I en utfattig by, Otjivero, fick alla invånare under pensionsåldern en liten summa pengar varje månad. Resultatet blev att fattigdom och hopplöshet byttes mot framtidstro och kreativitet när människor slapp den frätande oron för försörjningen.

Farhågan att människor skulle bli lata och passiva av att få pengar utan motprestation kom på skam i Otjivero. Det var tvärtom. När människorna fick råd med mat och sjukvård ökade såväl den demokratiska aktiviteten som den ekonomiska aktiviteten. Arbetslösheten sjönk, företag startades och byrå organiserades.

Mycket är förstås annorlunda i Sverige. Men i grunden är nog människor lika överallt. Får vi förtroende växer vi med det. Varför skulle inte svenskar klara att ta samma ansvar som namibier? Jag är övertygad om att de flesta svenskar skulle det.

Det vore en väldigt viktig förändring att gå från att se människor som lata som ska piskas på för att göra någonting bra till att se dem som kapabla och ansvarstagande.

Anf. 37 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Nu håller det minsann på att ske något spännande från talarstolen. Här återupprättas ett förslag som många trodde var begravt hos Miljöpartiet. Det är uppenbart inte så.

Jag tog fram ett par gamla artiklar som visar att 2008 beskrev tidningarna Miljöpartiets kongress som att man nu hade skaffat sig en fungerande socialpolitik där några av ombuden verkligen var lyckliga över partiet nu slutat driva frågan om medborgarlöner. En man säger: Det var en kass idé från början. Någon annan säger att han inte trodde ett smack på idén och aldrig hade gjort det. Att det nu aktualiseras i riksdagens talarstol är intressant.

Det är naturligtvis så att man kan läsa rapporterna från andra länder med lite olika glasögon. Jag ska med intresse och öppenhet ta del av de eventuella försök som genomförs på parlamentets uppmaning till medlemsstater och det som kommissionen uppmanas att göra om det nu uppstår några sådana.

Vi har ett annat system som vi har sjösat i Sverige. Det innebär att människor ska ha en ekonomisk försörjning om de drabbas av arbetslöshet, sjukdom och fattigdom. Det finns ett uppbyggt generellt välfärdsystem som jag uppfattar att Miljöpartiet ändå har bejakat och varit positivt till.

Man får lite ställa medborgarlönen mot de uppbyggda systemen. Jag menar att det är viktigt för en nation att ha ett system där människor uppmuntras att bidra i den utsträckning som de kan. Egenförsörjning ska uppmuntras. Om man arbetar lite mer ska det också synas i plånboken. Är Miljöpartiet emot den synen? Det vore väldigt intressant att få det kungjort i kammaren. Det finns bland övriga partier en stor enighet att så ska vara fallet.

De system som vi har byggt upp – trygghet vid inkomstbortfall och behovsprövat ekonomiskt bistånd – är det någonting som i Miljöpartiets värld skulle avskaffas till förmån för en medborgarlön? Jag är jätteglad om jag kan få en belysning av det, var Miljöpartiet i Sverige står och hur man ser på medborgarlön kontra de generella välfärdssystem vi har i dag.

Anf. 38 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Fru talman! Man får skilja på politik på kort och på lång sikt. Självklart ska vi arbeta med det system vi nu har och förbättra det inom dess ramar.

Det handlar om grundläggande värderingar, människosyn och vilket samhälle vi vill ha. Vi gröna tror på människors kreativitet och vilja att bidra till samhället. Medborgarlön är vår vision på längre sikt. Det är en rättighet, en inkomst, som alla får utan villkor eller krav utan förnedrande prövning.

Det handlar också om hur vi ser på arbete. Lönearbete så mycket som möjligt oavsett innehåll är inget gott i sig. All verksamhet som någon avlönas för att utföra är inte meningsfull eller nyttig. Lika sant är att mycket oavlönat arbete är mycket viktigt.

*Svar på
interpellationer*

Lönearbetet är bara en del av arbetet, och arbetet är bara en del av livet. Villkorslös medborgarlön skulle kunna befria arbetet från den överspelade funktionen av disciplineringsinstrument. Om alla fick bättre möjlighet att förverkliga sina drömmar och livsprojekt skulle mycket gott kunna åstadkommas.

Om enstaka individer skulle välja att utnyttja systemet är det inte ett skäl att hindra en reform som skulle gynna de flesta. Därför behöver vi en seriös, bred och förutsättningslös debatt om för- och nackdelar med medborgarlön även i Sverige och inte bara i utlandet och hur ett sådant system skulle kunna utformas så att det passar svenska förhållanden. Detta ska göras för att försöka vända på alla stenar och finna lösningar på fattigdom och utslagning även på lång sikt när behovet av lönearbete minskar kontinuerligt.

Men idén möter i Sverige känsloladdat och irrationellt motstånd till skillnad mot i många andra länder. Det vore synd om fördomar och låsningar skulle leda till att inga försök med villkorslös basinkomst genomförs i vårt land, vilket statsrådets svar tyvärr pekar på. Jag tycker att vi ska ta EU-parlamentets uppmaning på allvar.

Anf. 39 Statsrådet MARIA LARSSON (KD):

Fru talman! Jag skulle vilja uppmana och uppmuntra Miljöpartiet att konkretisera något mer om utformningen av de visioner man har på lång sikt. Det tror jag vore välgörande för debatten. Jag hälsar ett sådant förslag välkommet. Det ska vi också titta på.

Det är angeläget att dessa visioner, om man verkligen någonting med dem och vill förverkliga dem, tar lite mer konkret innehåll så att vi kan diskutera dem på den politiska arenan. Jag ser fram emot att ta del av ett mer detaljerat förslag på hur Miljöpartiet tänker sig medborgarlönen och har finansiering för det framöver i kommande budgetar. Det ska bli mycket intressant att följa.

Vi ska också ta del av det som händer inom Europas olika länder när det gäller försök som görs. Man ska dock vara väldigt medveten om att Europas länder befinner sig på väldigt olika utgångspunkter. Trygghetsystemen är uppbyggda på mycket olika sätt i olika medlemsländer. Det tror jag också ligger bakom det som är Europaparlamentets uppmaning till både medlemsstater och kommissionen.

Vi tycker att de välfärdssystem som vi har byggt upp har tjänat oss ganska väl. Att vi har kommit så väl ut ur krisen är en indikator på att mycket fungerar ganska bra i Sverige. Därmed är inte sagt att vi inte kan förbättra saker ytterligare.

När det gäller fattigdomsbekämpning är tillväxten av arbete helt central. Jag fick inget riktigt svar på om detta också var Miljöpartiets syn. Men jag förutsätter det. Utbildningsfrågorna är en annan del som är viktig när man långsiktigt ska bekämpa fattigdom.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 40 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Ann-Kristine Johansson har frågat närings- och energiministern om hon avser att verka för dels att subventioner till kärnkraften motverkas genom att ägare av kärnkraftsföretag görs fullt ut betalningsansvariga för olyckor i sina dotterbolag, dels att exempelvis Vattenfall åläggs samma ansvar för verksamheten i sina svenska reaktorer som för de reaktorer man äger i Tyskland.

Arbetet i regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jonas Gunnarsson har frågat mig om jag är beredd att verka för ett införande av ett utökat skadeståndsansvar för de svenska kärnkraftsreaktorerna och därigenom bidra till förhöjt säkerhetstänkande och att regeringens energiöverenskommelse fullföljs.

De nya skadeståndsreglerna innebär att betydligt större krav nu ställs på kärnkraftsindustrin att betala ersättning till skadelidande vid en olycka. När den nuvarande regeringen gav Strålsäkerhetsutredningen i uppdrag att utreda förutsättningarna för att genomföra de nya reglerna i Pariskonventionen var syftet att, så långt det är möjligt, utöka kärnkraftsindustrins ansvar vid olyckor. Det har resulterat i en lagstiftning som ger förutsättningar för att en tillståndshavares ägarbolag också får ta ansvar för konsekvenserna av en olycka. Den nya lagen innebär att de högsta ersättningskraven ställs på kärnkraftsindustrin, jämfört med andra energislag.

Regeringen nöjde sig inte med en skärpt skadeståndsreglering. När regeringen föreslog de lagändringar som gör ett generationsskifte i kärnkraften möjligt var vi tydliga med att tillståndshavaren ska vara skyldig att bland annat ha de ekonomiska resurser som behövs för att kunna ta sitt fulla ansvar för till exempel de skador som inträffar vid en olycka. De nya reglerna innebär att tillståndshavaren på ett trovärdigt sätt måste kunna visa att det finns tillräcklig finansiell kapacitet. Det är kärnkraftsföretagen själva som ska ordna all finansiering och alla garantier.

Reglerna innebär att tillståndsmyndigheten kan ställa krav på ökade finansiella resurser hos tillståndshavaren. Ett sätt att göra detta är att dotterbolagets ägare – i likhet med de tyska reglerna – åtar sig fullt betalningsansvar. För att uppfylla lagens krav kan det alltså bli nödvändigt för till exempel Vattenfall att, i likhet med vad som gäller i Tyskland, ta på sig ett ansvar för dotterbolagets skuld. Just nu pågår ett arbete i Regeringskansliet med att ta fram föreskrifter enligt de här riktlinjerna.

En utgångspunkt i regeringens proposition är att de nya skadeståndsreglerna ska träda i kraft i samband med att Sverige, gemensamt med övriga medlemsstater inom EU, ratificerar tilläggsprotokollet till Pariskonventionen. Det var också riksdagens utgångspunkt när den antog regeringens förslag.

Propositionen, och riksdagens beslut, tydliggör också att delar av den svenska författningen kan sättas i kraft vid ett tidigare tillfälle om ikraftträdandet av tilläggsprotokollet fördröjs avsevärt. Jag har förhoppningar att tilläggsprotokollet kan träda i kraft inom en rimlig tid och jag kom-

*Svar på
interpellationer*

mer noga att följa övriga konventionsstaters arbete med att genomföra ändringarna i konventionen.

Regeringen verkar för att det ansvarstagande som lagen syftar till blir verklighet. Det är kärnkraftsföretagen som ska bära det ekonomiska ansvar som kärnkraften för med sig.

Anf. 41 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Jag är osäker på om jag blev så mycket klokare, men mina frågetecken kanske kan rätas ut under debatten. Jag tror att vi alla kan vara överens om att det är en komplicerad materia vi nu ska diskutera.

Jag har funderat på vad det egentligen är ministern säger. Vad innebär ”ett sätt att göra detta är att dotterbolagets ägare – i likhet med de tyska reglerna – åtar sig fullt betalningsansvar” och att man ska likställa detta med Tysklands lagstiftning? Kan jag tolka det som att regeringen går kravet till mötes att moderbolaget tar på sig ansvaret även för dotterbolagets, alltså kärnkraftsbolagets kostnader vid en eventuell kärnkraftsolycka? I så fall är det väldigt bra att regeringen klargör detta nu.

Min interpellation handlar om den oro jag och många flera känner när det gäller ansvaret för en eventuell kärnkraftsolycka i Sverige, om det osannolika skulle inträffa, som Tage Danielsson en gång för länge sedan beskrev det så klokt. Det som händer i Japan reser ju frågor och oro även för vår del i Sverige. Japan som är så duktigt på säkerhet och på att bygga så att de klarar en jordbävning. Men det osannolika inträffade med både jordbävning och tsunami.

När det gäller ansvaret för en olycka verkar det just när det gäller Japan som om den japanska staten får betala majoriteten av sanerings- och uppbyggnadskostnaderna. Deras försäkringar täcker inte det radioaktiva utsläppet. Som flera försäkringsbolag konstaterar kommer skattebetalarna i Japan att få betala större delen av katastrofen.

I Sverige kommer det, som miljöministern säger, att bli ett obegränsat skadeståndsansvar när Pariskonventionen ratificeras. Samtidigt är det i praktiken inte möjligt att få större ersättning än den betalningsskyldige kan betala. Alltså är frågan hur stora tillgångarna är i bolaget.

Ytterligare en sak är att lagen säkerställer upp till 12 miljarder svenska kronor. Första frågan till miljöministern är: Vem står för kostnaden över de 12 miljarderna om det skulle inträffa en kärnkraftsolycka? Den kommer i så fall att kosta ofantligt mycket mer.

Med detta kommer jag också in på statliga subventioner eller inte till kärnkraft. Om det nu är så att staten och skattepengar går till att betala en del av en kärnkraftsolycka, vad är då det? Är det en indirekt subvention eller är det så att staten inte tar något ansvar om det händer en olycka?

Till exempel Vattenfall visar väldigt tydligt på skillnaden mellan svensk och tysk lagstiftning, fru talman. Det är väldigt tydligt eftersom Vattenfall äger kärnkraft i bägge länderna. I Tyskland gäller, precis som miljöministern beskrev, andra regler. Hela Vattenfalls verksamhet är satt i pant för en eventuell olycka i något av de tyska kärnkraftverken. Den tyska lagstiftningen ger utrymme för moderbolag att ta ansvaret.

Då är min fråga: Är det också regeringens mening att vi här i Sverige ska gå dithän? Hur hanterar man då aktiebolagslagstiftningen som i dag inte, som jag tolkar den, ger detta utrymme för ett ansvarsgenombrott,

som det kallas i aktiebolagslagstiftningen? Kommer det ett klargörande på denna punkt, att även moderbolaget har ett ansvar vid en eventuell kärnkraftsolycka?

Prot. 2010/11:86
12 april

---

*Svar på
interpellationer*

Anf. 42 JONAS GUNNARSSON (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka miljöminister Andreas Carlgren för svaret. Statsrådet tar i sitt svar upp nyttan med det skadeståndsansvar som kommer att införas i och med riksdagens beslut i fjol. Jag delar statsrådets inställning att läget skulle vara bättre om de regler vi pratar om i dag faktiskt skulle gälla. Tyvärr är inte så fallet.

Ett av många argument som framfördes för den borgerliga kärnkraftsöverenskommelsen var ju att skadeståndsansvaret skulle förstärkas. I debattens vågor kunde man till och med ibland höra att just det förstärkta skadeståndsansvaret var det som faktiskt fick borgerliga ledamöter i riksdagen att ställa sig bakom förslaget till ny kärnkraftspolitik.

Det manifesteras ofta, både i kammaren och annars, att det utökade skadeståndsansvaret är en framgång. Det talas om det som om det vore ett faktum att de här reglerna fanns på plats. Men så är det ju inte. Vi står fortfarande kvar med 3 miljarder i skadeståndsansvar för att de regler som vi beslutade om i kammaren i fjol inte är införda ännu.

Statsrådet säger dock i sitt svar att lagstiftningen ger möjlighet för regeringen att sätta delar av den svenska författningen i kraft om ikraftträdandet av tilläggsprotokollet fördröjs. Nu verkar det som om det är så. Italien ligger efter. Belgien har ingen regering som kan hantera frågan. Sannolikt drar ratificeringsprocessen ut på tiden.

Det tangerar den fråga jag ställer i min interpellation, nämligen om regeringen är beredd att faktiskt införa det utökade skadeståndsansvaret för kärnkraften redan nu. Som jag sade finns det väldigt mycket som tyder på att ratificeringsprocessen drar ut på tiden. Frågan hänger fortfarande i luften.

Anf. 43 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Först vill jag göra klart att det riksdagen har beslutat om innebär att Sverige ställer högre krav på kärnkraftsföretagen än vad Pariskonventionen kräver. Beslutet betyder att ansvaret kan gå in i moderbolaget, dels genom att en egendomsförsäkring för kärnkraftverket inte får ha någon annan förmånstagare, dels genom att bolaget självt påtar sig ansvaret i och med de säkerheter bolaget måste redovisa.

Vi har i och med de steg vi tar beslutat om de skarpaste kraven i Europa näst efter Tyskland. I Tyskland går man så långt man kan enligt sin aktiebolagslag. Vi går så långt som vi över huvud taget kan göra enligt den svenska aktiebolagslagen. Om ordningen i aktiebolagslagen skulle rubbas ändras inte bara ordningen för kärnkraftsbolagen utan också för varje svenskt aktiebolag som är berört. Frågan är om ni verkligen på allvar menar att ni vill ändra den. Det är en tanke som ni aldrig har drömt om i regeringsställning.

I nivå kommer vi också att vara med det tyska ansvaret om man dessutom tar hänsyn till att den tyska kärnkraften har dubbelt så stor effekt som vår. Framför allt tycker jag att debatten lätt blir lite konstig därför att den i första hand blir ett starkt angrepp på er själva. Vi tog över de regeländringar ni hade förberett före regeringsskiftet. Det innebar att följa

Atomansvarsutredningens lösning att mellan 300 miljoner euro till 700 miljoner euro skulle bolagen ha ansvaret och redovisa säkerheter. Över det skulle en statlig återförsäkring träda i kraft, mellan 700 miljoner och 1 200 miljoner. Vi lägger det ansvaret hela vägen på kärnkraftsbolagen, upp till 1 200 miljoner euro. Däröver inträder just Pariskonventionen. Mellan 1 200 miljoner euro och 1 500 miljoner euro har staterna gemensamt ansvaret. Över de 1 500 miljonerna euro har företaget det fulla ansvaret. Alla tillgångar hos kärnkraftsföretaget kan tas i anspråk om det skulle behövas. Den tanken fanns över huvud taget inte i det som er regering hade förberett. Ansvaret lades just till de 700 miljonerna euro – punkt slut. Redan däröver kunde staten gå in. Sedan skulle staterna gå in gemensamt. Ovanför den nivån skulle, om igen, svenska staten gå in. Ni lade ett mycket tyngre ansvar på skattebetalarna. Jag har valt att aldrig göra någon särskilt stor affär av det, men när jag hör er föra den här debatten måste jag ändå säga att ni angriper er själva, inte oss. Detsamma gäller Vattenfall.

De regler som gäller Vattenfall infördes i Tyskland genom det som kallas solidaritetsavtalet 2001. Vad jag förstod uppmärksammade aldrig den socialdemokratiska regeringen det mycket stora ansvar man tog på sig för tyska kostnader och lade på svenska skattebetalare.

Jag kan förstå att ni vill att reglerna ska träda i kraft så snabbt som möjligt. De är trots allt mycket bättre än det som någonsin tidigare har förberetts i Sverige. Det är precis som jag har sagt. Vi redovisar för riksdagen vad som gällde. Om ni tyckte att det borde ha gått i gång tidigare, varför föreslog ni inte det? Ni hade motionsrätt. Ni var informerade. Det var inget som helst initiativ. I sak har vi räknat med att reglerna skulle träda i kraft vid halvårsskiftet. Nu är det troligare, säger mina experter, att det går fram till årsskiftet. Jag tror sex månaders skillnad inte är så stort. Om det är stort för er, skulle ni ha föreslagit det.

Anf. 44 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Fru talman! Det är lätt för miljöministern att ifrågasätta den socialdemokratiska regeringens sätt att hantera kärnkraften. Jag kan vara självkritisk. Vi skulle ha fattat tydligare beslut och självklart sett till att redan på den tiden när vi ledde Sverige ställt högre krav på kärnkraftsbolagen. Jag tar på mig att vi inte gjorde det.

Jag vill gärna skicka med miljöministern frågan om varför det var så bråttom att ta bort förbudet att bygga ny kärnkraft utan att göra helheten färdig. Det känns som ett hafsverk. Först avskaffades beslutet den 17 juni, sedan kommer det saker i efterhand. Ännu vet vi inte hur det kommer att bli med förslagen. Det gäller dels förslaget om skadeståndsansvaret, som miljöministern säger kommer snart, dels förslaget om statliga subventioner. Jag tar ansvar för min gamla regering och att vi skulle ha gjort mer, och sedan hoppas jag att miljöministern tar ansvar för sin regering.

Är ministern beredd att villkora drift av nya reaktorer, att när tillstånd förlängs för befintliga reaktorer ska moderbolagsgaranti finnas redan från början och att det ska vara tydligt att det blir ett ansvar?

Det är möjligt att jag inte förstår vad miljöministern säger om aktiebolagslagstiftningen. Förstår jag dig rätt, det vill säga att man ska försöka gå så långt som aktiebolagslagstiftningen medger? Den säger i dag att det

inte går att införa ansvarsgenombrott, det vill säga att moderbolaget blir ansvarigt för helheten.

Det fanns en utredning, Atomansvarsutredningen, som konstaterade att det i stället för ansvarsgenombrott går att införa en ägarbolagsgaranti redan innan en miljöfarlig verksamhet startar. Kan det vara något för miljöministern att fundera över?

Anf. 45 JONAS GUNNARSSON (S):

Fru talman! Statsrådet säger att regeringen trodde att reglerna skulle träda i kraft tidigare än som det nu ser ut är möjligt. Är regeringen beredd att införa det utökade skadeståndsansvaret, de delar som går att införa trots att man inte har avklarat ratifikationsprocessen? Om inte, varför? Hur länge ska vi vänta innan regeringen är beredd att införa reglerna?

Ann-Kristine Johansson anförde förtjänstfullt det ansvar som vår regering borde ha tagit. Nu är det Andreas Carlgrens regering vi diskuterar och de beslut som Andreas är ansvarig för.

Frågan hänger fortfarande i luften: Är regeringen beredd att införa det utökade skadeståndsansvaret? Om inte nu, så i så fall när?

Anf. 46 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Vi vet vad som kommer att gälla när det gäller skadestandsreglerna. De är beslutade. Dessutom vet vi att det inte kommer att bli några subventioner till kärnkraften. Vi vet att kraven på säkerheter, om man får tillstånd att byta en gammal reaktor mot en ny, också är helt klara. Det är inte bara jag som ställer krav utan det är beslutat i Sveriges riksdag och kommer att bli gällande lag.

Frågan om jag är beredd att införa krav på skadestånd tidigare är redan besvarad. Det framgår av interpellationssvaret att vi är beredda att göra det tidigare om det blir ordentligt försenat. Just nu ser det inte ut så. Vi pratar om sex månaders skillnad mot det vi trodde. Det är ingenting som i sig ändrar grunderna för detta. Om grunderna ändras kommer vi, precis som vi har sagt, att föreslå en tidigareläggning av de regler som vi kan tillämpa på egen hand i Sverige. Ni har själva inte haft någon invändning mot den ordningen. Det är min poäng.

Anf. 47 ANN-KRISTINE JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag är glad över att Andreas Carlgren är tydlig om att det här kommer att genomföras så fort som möjligt, förhoppningsvis innan Pariskonventionen ratificeras. Det verkar dra ut på tiden.

Vad händer om det osannolika skulle inträffa i Sverige med en kärnkraftsolycka, det vill säga att lagen om ansvar och ersättning säkerställer att det är fråga om 12 miljarder? Vad händer om en sådan olycka skulle inträffa? Vi vet att samhället, infrastruktur och så vidare påverkas mycket. Vem tar ansvaret för de kostnader som eventuellt uppstår då? Är det staten som i så fall får gå in till slut? Kommer försäkringsbolag att kunna ta en sådan försäkring för ett kärnkraftsbolag eller inte? Det är sådana farhågor man känner när vi pratar om kärnkraften och dess farlighet.

Hur ser du på detta med ”upp till 12 miljarder”, och vad händer utöver det?

Anf. 48 JONAS GUNNARSSON (S):

Fru talman! Statsrådet pratar om sina experter och att de gör bedömningen att det blir en fördröjning på ett halvår. Jag vet inte. Jag har svårt att bedöma den italienska lagstiftningsprocessen. Jag har svårt att bedöma den belgiska lagstiftningsprocessen, särskilt med tanke på att de står utan regering. Det blir då lite konstigt att säga att man har ungefär ett halvårs fördröjning, när vi faktiskt inte vet.

Vad är det då som säger att vi inte kan påbörja ett införande av de regler som går att införa trots att ratifikationsprocessen inte är avklarad? Det måste vara bättre att ha de reglerna på plats än att inte ha det, som är fallet i dag. Det finns en stor nytta med att ha ett utökat skadeståndsansvar. Vi kan tro att det medför ett ökat säkerhetstänkande hos kärnkraftsindustrin och liknande.

Fortfarande undrar jag: När kan vi förvänta oss att de här reglerna kan träda i kraft? När har det gått för lång tid att vänta på de övriga staterna som behöver ratificera protokollet? Frågan hänger, som sagt var, fortfarande i luften.

Anf. 49 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Först vill jag bara säga att hela den grundläggande principen är att kärnkraften själv ska stå för sina kostnader. Vi kommer inte att subventionera kärnkraften, och det gäller också i fallet med olyckorna.

Frågan var: Vad gäller ovanför de 1 200 miljonerna euro? Jo, där går staternas gemensamma ansvar in – det är det Pariskonventionen innebär – upp till 1 500 miljoner euro. Vad händer ovanför det? Jo, där återförs ansvaret till kärnkraftsföretagen. Där kan alla kärnkraftsföretagets tillgångar tas i anspråk om det skulle behövas. Ansvaret kan också gå in i moderbolaget, till exempel genom att egendomsförsäkringen inte får ha några andra förmånstagare. Därmed kommer också bolaget att bli berört. Det kan också vara genom att bolaget självt har påtagit sig detta ansvar.

Det är också helt klart att detta är, vid sidan av Tysklands regler, det mest skarpa. Vi går så långt som det går enligt den svenska aktiebolagslagen.

Frågan är fortfarande: Skulle Socialdemokraterna verkligen på allvar vara beredda att lägga det ansvaret på alla aktiebolag som det skulle innebära? Detta är i så fall en ändring inte bara för kärnkraftsföretagen utan för alla aktiebolag i Sverige. Det rubbar den grundläggande ordningen för svenska aktiebolag. Det skulle få ganska många andra stora konsekvenser. Jag är inte övertygad om att ni i verkligheten skulle vilja ta det steget.

Också när det gäller ratificeringen är svaret helt klart. Skulle det dra ut på tiden är vi beredda att köra fram reglerna i förväg. Det har sina fördelar i en del fall, men det skulle samtidigt innebära att vi ökade riskerna för den kostnad som svenska skattebetalare själva får påta sig. Jag är inte övertygad om att det är rätt. Vi ska sätta trycket på andra EU-stater att medverka till det vi alla ska ratificera.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 50 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Jens Holm har frågat närings- och energiministern om hon avser att verka för att genomdriva Centerpartiets förslag som skulle neutralisera effekterna av uttagsskatten för vindkraftskooperativ och om hon avser att verka för ett slopande av det kommunala vetot för vindkraftsetablering. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

När det gäller frågan om uttagsbeskattningen för kooperativ vindkraft har finansministern, som ansvarigt statsråd, det senaste året svarat på flera liknande frågor och interpellationer (fråga 2009/10:787 och interpellation 2009/10:167). Jag har inga andra besked att ge än vad som tidigare sagts.

Frågan om det kommunala vetot för vindkraftsetablering har också belysts vid flera tillfällen i kammaren den senaste tiden (interpellation 2010/11:66 och fråga 2010/11:302). Den 11 mars 2011 svarade jag Jens Holm på exakt samma fråga som nu ställts.

Effektiva tillståndprocesser och demokratisk förankring är viktiga för att kunna uppnå en kostnadseffektiv utbyggnad av vindkraft och därmed målet om förnybar energi. Tillståndprocesserna för både ny energiproduktion och kraftnät måste fortsätta att förenklas och förkortas.

Anf. 51 JENS HOLM (V):

Fru talman! Tack, miljöministern, för svaret, även om jag tyckte att det var lite väl kort. Men han har nu möjlighet att utveckla svaren, och jag har möjlighet att utveckla mina frågor.

Min första fråga handlade om uttagsskatten och det faktum att ungefär 20 000 andelsägare av kooperativ vindkraft i Sverige i dag har gått in med ett stort kapital och har investerat i vindkraft. Sedan levereras det vindel till ett pris som oftast ligger lite under marknadsvärdet. Det är ju bra för de här personerna, som har gått in och investerat pengarna. Men efter ett beslut i skatterättsnämnden 2008 tas det ut en uttagsskatt på den vinsten, vilket slår undan fötterna för hela detta engagemang. Det är egentligen inte längre någon större vits att bli andelsägare i vindkraft efter det beslutet hos Skatteverket.

Då tycker jag att det är bra att Centern har varit det borgerliga parti som har velat lösa problemet med uttagsskatten. Jag vet att er finanspolitiska talesperson Roger Tiefensee stod i denna talarstol för ungefär ett år sedan och talade om att han ville ha ett snabbspår och tyckte att man skulle kunna neutralisera uttagsskatten. Det här har diskuterats flera gånger.

Jag blir lite besviken på att miljöministern hänvisar till finansminister Anders Borg. I den interpellationsdebatt som miljöministern hänvisar till är Anders Borg så kallsinnig som man bara kan bli till att man ska hitta någon form av lösning på just problemet med uttagsskatt. Jag hade önskat att vi hade en miljöminister som tog strid för just de 20 000 andelsägarna av kooperativ vindkraft och att Andreas Carlgren sade till Anders Borg att de måste sätta sig ned och lösa det här problemet. Men så verkar det tyvärr inte vara.

*Svar på
interpellationer*

Jag tolkar ditt svar som att Centerpartiet inte har något konkret förslag på hur man ska lösa problemet med uttagsskatt, och jag tycker att det är väldigt tråkigt.

Den andra frågan i min interpellation berörde det kommunala vetot som infördes av den här regeringen när man, kanske lite motsägelsefullt, försökte förenkla för etableringen av vindkraft i Sverige, i augusti 2009. Av någon anledning måste kommunerna då aktivt säga ja till en ansökan om etablering av vindkraft. Egentligen finns det ingen tidsbegränsning för när de ska säga ja eller nej, och de behöver egentligen inte hänvisa till några sakliga grunder om man avslår en ansökan.

Där tycker jag att miljöministern har varit bra i några mediesammanhang nu under våren. I både Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet har jag läst att han vill lösa den här frågan och att han tycker att det är ohållbart som det är nu. Visst är det ohållbart som det är nu – det är närmare 400 vindkraftverk som har stoppats av det kommunala vetot. Däremot kan jag inte se att miljöministern föreslår något konkret exempel på hur man ska kunna förändra det här vetot så att det åtminstone finns en tidsbegränsning eller så att man helt och hållet avskaffar vetot, som faktiskt är helt kontraproduktivt. Att engagera kommunerna i den här processen kan man göra på många andra sätt.

Anf. 52 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Först måste jag bara konstatera att Sverige aldrig har haft en regering som har varit så framgångsrik som alliansregeringen när det gäller att få fram ny vindkraft. Vi har aldrig haft så stor vindkraftsutbyggnad. Det har aldrig använts och producerats så mycket el från vindkraft. Prognoserna visar också att vi fortsatt kommer att vara extremt och unikt framgångsrika.

När det gäller Skatteverkets nya signaler om hur man ska tillämpa reglerna är det ändå så, om jag är rätt informerad, att ingen ännu har betalat enligt de nya regler som du beskriver. Det ska man vara medveten om. Det är korrekt att Centerpartiet har ett förslag om detta. Men nu är inte tillfället att föra den debatten.

Beträffande vindkraftsreglerna har jag flera gånger svarat på exakt den fråga som Jens Holm ställer, och vi har också debatterat frågan här i riksdagen. Det finns inte heller något nytt som Jens Holm framför nu i frågan. Jag tycker att vi har diskuterat den färdigt i det här sammanhanget.

Anf. 53 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag förstår inte varför miljöministern inte tycker att detta är rätt sammanhang att diskutera hur man ska lösa problemet med uttagsskatt. Om inte jag som riksdagsledamot och du som minister ska stå här i kammaren och diskutera det, var ska vi då diskutera frågan? Ska vi diskutera frågan bakom lyckta dörrar, där du förtroligt kan säga till mig att du inte håller med din egen finansminister utan att ni vill lösa detta och säger ”Snälla, ge oss mer tid”? Eller vad är det för slags diskussion som du vill ha?

Jag konstaterar att Centerpartiet tycker precis som Vänsterpartiet i den här frågan. Då tycker jag att vi borde kunna ha en öppen och ärlig

diskussion kring hur man ska kunna neutralisera effekterna av uttagsskatten. Det borde inte vara så märkligt.

Samma sak gäller det kommunala vetot. Du har själv sagt att det är ett stort problem. Då borde vi kanske försöka hitta en lösning på det.

Jag har en konkret fråga: Skulle man kunna tänka sig att modifiera det kommunala vetot, så att kommunerna åtminstone har en tidsgräns, så att inte ansökningarna om etablering av vindkraft kan bli liggande i månader och år eftersom kommunerna inte tar ett aktivt beslut? Skulle det kunna vara ett sätt att åtminstone förändra och förenkla processen lite grann?

Skulle man också kunna tänka sig att kommunerna på något vis bör hänvisa till någon form av saklig grund och inte bara får säga nej rakt av utan motivering eller, som jag sade tidigare, inte fatta beslut över huvud taget?

Just nu är processen rättsosäker och, som jag tycker, inte demokratisk. Den fungerar inte alls.

Detta vill jag ha svar på.

Miljöministern säger också: ”Tillståndprocesserna för både ny energiproduktion och kraftnät måste fortsätta att förenklas och förkortas.”

Jag har sett att du har svarat så flera gånger, eftersom detta är frågor som engagerar många och du har fått frågan många gånger. Då skulle jag vilja veta: Hur ska man förenkla och förkorta tillståndprocesserna? Är det bara något som du säger, eller har du något konkret att anföra i debatten i dag?

Anf. 54 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Först var frågan om Centerpartiet har samma uppfattning som tidigare. Jag har svarat att vi har det. Men detta är inte tillfället att föra debatten mellan partierna.

När det sedan gäller det kommunala vetot är jag övertygad om att det kommunala självstyret är mycket bra. Det kommunala vetot är en följd av det. Vad jag har pekat på som problemet är att flera kommuner missbrukar detta.

Då har jag sagt att ansvaret först ligger på den kommunala sektorn för att själv ta ansvar och åstadkomma självsanering. Sker inte det är vi beredda att pröva andra regelverk. Du beskrev några. Det är precis liknande tankar som även jag har beskrivit. Men det är alltså inte aktuellt nu, eftersom ansvaret först ligger på kommunerna.

Beträffande enklare regler i allmänhet för vindkraft: Vi har redan genomfört en stor reform. Nu följer vi upp vilka effekter den har fått. Men vi bereder samtidigt frågor som ska göra det möjligt att gå vidare.

Anf. 55 JENS HOLM (V):

Fru talman! Det är bra att du håller ögonen på de kommuner som missbrukar det kommunala vetot. Men man ska komma ihåg att det inte är någon slump att vissa kommuner kan göra det, eftersom det var du och din regering som införde det nya förfarandet, som kom 2009. I grunden tycker jag att det var ett lovvärt initiativ från er sida för att förenkla tillståndprocesserna. Det var helt rätt att ni tog bort dubbelprövningen, och det förenklade en del.

Men det kommunala vetot verkar bara ha kastats in i elfte timmen. Jag kan misstänka varifrån i regeringen. Men jag förstår verkligen inte varför. Det innebär ju att man gör det enklare på den enda sidan och gör det svårare på den andra sidan. Vad har man vunnit då? Ja, det enda vi vet nu är att ungefär 400 vindkraftverk skulle kunna vara igångsatta eller åtminstone påbörjade, men nu finns de bara i byråer på olika kommunkanslier runt om i Sverige.

Jag tycker att det är dags att här och nu sätta i gång att förenkla processen på det kommunala planet, så att vi får till stånd en fortsatt stor vindkraftsutbyggnad.

Beträffande uttagsskatten tycker jag att det är lite tråkigt att du inte står upp för Centerpartiets politik i alla tänkbara sammanhang. Du borde kunna säga: Ja, vi förespråkar en neutralisering av uttagsskatten, och jag lovar att jag tar med mig det till finansministern och kommer att driva frågan på alla tänkbara sätt.

Det hade varit ett bättre svar än att bara hänvisa till Anders Borg, som i en tidigare interpellationsdebatt med Per Bolund från Miljöpartiet totalt ratade varje förslag på att göra det lite enklare för dem som är andelsägare av kooperativ vindkraft i Sverige.

Anf. 56 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Det är roligt att Jens Holm gillar centerpolitik så mycket. Rent allmänt är det helt klart att vi redan har genomfört en stor regel-förenkling för vindkraften. Vi är överens om att det var bra att avskaffa dubbelprövningen. Det är väl också ett ytterligare belägg för att det finns skäl för att vi är den mest framgångsrika regering som Sverige hittills har haft när det gäller att få fram vindkraft. Vi har vidtagit åtgärderna.

Vindkraftsutbyggnaden som helhet går mycket snabbt. Vindkrafts-kooperativen utvecklas också. Än så länge har, vad jag känner till, ingen betalat enligt de regler som Skatteverket har signalerat. Men vi kommer naturligtvis att också där fortsätta arbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

15 § Svar på interpellation 2010/11:243 om bullerproblematik i Linköping

Anf. 57 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! Johan Löfstrand har frågat mig hur jag och regeringen avser att agera vad gäller bullerproblematik i Linköping. Johan Löfstrand har hänvisat till att problem uppstår genom att myndigheter med ansvar för plan- och bygglagen respektive miljöbalken har olika uppfattning om hur bullerriktvärdena ska tillämpas. Jag uppfattar att Johan Löfstrand är oroad för att detta skapar osäkerhet kring såväl möjligheten att bygga nya bostäder som vad en eventuell miljöprövning kan leda till för Saabs verksamhet.

I Naturvårdsverkets instruktion anges att verket särskilt ska samordna myndigheternas arbete avseende omgivningsbuller. Naturvårdsverket har inlett ett samverkansprojekt, där bland annat Boverket, Trafikverket,

Transportstyrelsen och Socialstyrelsen ingår. Syftet är att åstadkomma en bättre samordning av dessa frågor. Ytterligare forskning inom flygbullerområdet har också initierats av Naturvårdsverket för att studera hälsoeffekterna av maximalnivåer från flyget vid uteplatser. Programmet pågår 2010–2012.

Regeringen har vid åtskilliga tillfällen, bland annat i beslut 2010 om propositionen *Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete*, slagit fast att riktvärdena för trafikbuller som behandlades av riksdagen 1996 ska ligga fast. I miljömålspropositionen framförde regeringen också att riktvärdena för inomhusmiljön alltid ska underskridas när det är aktuellt att uppföra nya bostadslägenheter.

Regeringen angav vidare att man efter avvägningar mellan kraven på ljudmiljön och andra intressen bör kunna överväga avsteg från utomhusriktvärdena i centrala delar av städer och större tätorter samt i större städer vid komplettering av befintlig tät bebyggelse med ny, tätare bebyggelse.

Regeringen hänvisade också till Boverkets allmänna råd för att närmare beskriva avstegsfallen och tillade även att aspekter om vad som kan förväntas när det gäller bullernivåer i exempelvis städer i vissa fall bör kunna beaktas. Regeringen gjorde emellertid den markeringen att tillkommande bebyggelse inte bör lokaliseras på ett sådant sätt att etablerad näringsverksamhet begränsas i onödan.

När det gäller planering av ny bebyggelse ska det enligt plan- och bygglagen ske en avvägning mellan olika allmänna och enskilda intressen. Det finns särskilda bestämmelser som innebär att länsstyrelsen i vissa fall kan ingripa mot och upphäva en detaljplan som antagits av en kommun. Det gäller bland annat när en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa och säkerhet. Länsstyrelsen kan också i vissa fall upphäva en detaljplan med anledning av vad en klagande anfört, bland annat att planen medför betydande olägenheter för den enskilde.

Vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken prövas den aktuella verksamhetens miljöpåverkan på en viss plats enligt miljöbalkens tillåtlighets- och hänsynsregler. De villkor om skyddsåtgärder och försiktighetsmått som kan krävas ska vara tekniskt möjliga och ekonomiskt rimliga att genomföra samt vara miljömässigt motiverade. Både vid en prövning enligt plan- och bygglagen och vid en prövning enligt miljöbalken görs en bedömning som inte bara utgår från bullersituationen, utan hänsyn tas också till andra omständigheter av betydelse i det enskilda fallet.

Myndigheternas prövning i de enskilda fallen kan bli olika beroende på det berörda ärendets art och omfattning. Som jag nämnt pågår dock ett samverkansprojekt mellan berörda centrala myndigheter för att bland annat åstadkomma en samsyn i bullerfrågor.

Jag anser att en samsyn kring riktvärdena för buller är viktig att uppnå och kommer noggrant att följa hur samverkansprojektet utvecklas.

Anf. 58 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret. Bullerfrågan har länge varit en stor fråga i Linköping, och den har diskuterats många gånger, bland annat här i kammaren. Jag, och många med mig,

anser att det är viktigt att vi hittar en lösning *nu*. Det här är en fråga som är viktig för hela stadens utveckling.

När jag läser ministerns svar är jag inte säker på att han förstår allvaret i situationen. Linköping är en stad som växer. Vi har bostadsbrist, och det här hämmar utvecklingen i de centrala delarna. Samtidigt har vi en flygindustri som är oerhört viktig och som på något sätt är ett signum för staden. Det måste kunna gå att sammanfoga dessa två delar, att utveckla staden och samtidigt ha ett fungerande näringsliv.

Vidare har regeringen faktiskt gett Boverket ett uppdrag. Under hösten fick man i uppdrag att ta fram riktlinjer för flygbuller. Och i februari 2010 infördes allmänna råd om bullernivåer. Jag och många med mig anser att de här allmänna råden tog hänsyn till möjligheten att bygga men också till de eventuella hälsoaspekter som finns.

Vi är nu många som är oerhört förvånade när dessa regler inte får uppbackning av regeringen. Två år efter att man har gett ett uppdrag till regeringen och i stort sett samma år som Boverket levererar de regler som regeringen beställt får man backning, och man får inte stöd i fråga om det uppdrag som regeringen faktiskt gav.

Jag tror inte att en ytterligare samordningsrunda, den här gången med Naturvårdsverket som ska hålla i pennan, kommer att förändra frågan, utan vi kommer att fortsätta ha en konflikt. Det här kommer endast att skjuta upp expansion, utveckling och utbyggnad av Linköping som stad, och det är oerhört olyckligt.

När jag läser ministerns svar tycker jag inte att det finns någon tydlighet i vad regeringen tänker göra i detta sammanhang. Därför har jag tre korta frågor.

Den första frågan är: Vad anser miljöministern om Boverkets allmänna råd? Det var ändå regeringen som gav Boverket i uppdrag att utreda flygbullerproblematiken, och det har man nu gjort. Anser ministern att de regelverk som man tog fram inte var bra? Finns det inte förtroende för Boverket som myndighet? Det är min första fråga.

Sedan kommer min andra fråga. Jag förstod att bostadsminister Stefan Attefall förra veckan var på ett SNS-seminarium – jag tror att rubriken handlade om bostadsbubblan. Där fick han frågan hur bullerproblematiken skulle lösas. Han svarade att han var väldigt medveten om den här problematiken – han har nog blivit informerad om den ett antal gånger, bland annat här i kammaren, tror jag.

Hans bedömning var att det här är en fråga som regeringen måste lösa på bästa sätt. Vidare ansåg han att problemet i mångt och mycket handlade om att vi hade samordningsproblem mellan de tre departement i Regeringskansliet som handhar de här frågorna.

Jag tänkte höra med miljöministern om han håller med om den här beskrivningen och hur han tror att regeringen i framtiden skulle kunna jobba med frågan, för det måste ändå ligga på regeringens bord att lösa det här problemet.

När det gäller min tredje fråga skulle jag vilja höra ministerns uppfattning i själva sakfrågan. Anser ministern att det är rimligt att det i stort sett råder byggstopp i hela Linköpings innerstad på grund av att två myndigheter inte kan komma överens om vilket regelverk som ska gälla? Om frågan bara hade rört byggnationer och det hade varit Boverkets regelverk som hade gällt hade det varit solklart. Nu måste man även ta

Anf. 59 STAFFAN DANIELSSON (C):

Fru talman! Herr miljöminister! Johan Löfstrand har väckt en viktig fråga som betyder mycket för Linköpings utveckling. Som Johan påpekar ligger det nu en död hand över stora områden i centrala Linköping och omgivande landsbygd på grund av Naturvårdsverkets strikta hållning.

Linköping är Sveriges flygstad sedan 1930-talet. Där sker tillverkningen av stridsflygplanet JAS Gripen. Det innebär också att stridsflygplanen alltid har flugit en hel del från Saabs och Malmens flygplatser, och det ger upphov till buller. Vi som bor i Linköping har i alla tider vetat att flygplan ibland bullrar, både i centrala Linköping och på närliggande landsbygd.

Självfallet ska vi tillsammans arbeta för att begränsa bullerstörningar av olika slag så mycket som möjligt. Därför är det bra med riktlinjer utifrån plan- och bygglagens respektive miljöbalkens krav.

I dagsläget är situationen dock allvarlig i Linköping, eftersom myndigheter kommer till olika slutsatser om hur landets femte största kommun ska kunna utvecklas med nya bostäder både centralt och i stora landsbygdsområden.

Boverket har tagit till sig verkligheten och vad regeringen har skrivit i bland annat miljömålspropositionen, att avsteg från riktvärden bör kunna övervägas i vissa fall, att verkligheten ibland går före kartan och inte tvärtom.

De plötsliga ljudtoppar som faktiskt är ofrånkomliga om man tillverkar och utprovar stridsflygplan får accepteras i rimlig grad. De genomsnittliga bullernivåerna ligger däremot fast. Det här gör att kommunen nu beviljar bygglov som sedan länsstyrelsen med stöd av Naturvårdsverkets oförändrade allmänna råd avslår.

Linköping befinner sig i ett moment 22 som faktiskt är mycket allvarligt och som måste brytas. Det är bra att miljöministern nu noga kommer att följa hur Naturvårdsverket ska försöka samordna myndigheternas bedömningar – tidigare uppfattade vi att det var Boverket som hade det uppdraget. Men det här brådskar, och det är, tycker jag, djupt oroande att Naturvårdsverket inte har rört sig i fråga om att beakta verkligheten i Linköping.

Nya gränsvärden – det tolkas kompromisslöst av Naturvårdsverket. Man bortser helt från det faktum att flygstaden finns och att vissa bullernivåer är ofrånkomliga.

Min maning till miljöministern är att han ska följa den här frågan mycket noga och snabbt ta erforderliga initiativ om inte myndigheterna ånyo kan enas om en lösning. Vi trodde ju att frågan var avklarad, som Johan Löfstrand sade.

Jag vill slutligen, för tydlighets skull, redovisa att jag själv är jävig i denna fråga. Jag har i fem decennier bott på landsbygden, en mil från Saabflygfältet, tillsammans med tusentals andra Linköpingsbor i småorter på landsbygden. Vi vet att det bullrar ibland och alltid har gjort det och upplever att vi har en mycket hög livskvalitet, oaktat detta.

Intresset för att bosätta sig i småorterna på landsbygden är mycket stort. Kön är lång, men nu är det stopp för att bygga.

Svar på
interpellationer

Det är också min bestämda uppfattning att man i internationella jämförelser finner att det bullrar väsentligt mer på andra ställen, i områden där många bor, än i Sverige. Och det kan rimligen inte bli så att en förut-sättning för Linköpings tillväxt i stora områden är att stridsflygplanen lämnar Linköping.

Ibland behövs det dispenser eller anpassningar till en faktisk verklighet, och jag menar att det här är ett rätt solklart fall där verkligheten får gå före kartan.

Med detta, fru talman, yrkar jag självfallet bifall till mitt eget inlägg!

Anf. 60 ANDREAS NORLÉN (M):

Fru talman! Här är det östgötar på parad, så jag ber att få sälla mig till den skaran.

Jag är också en av de riksdagsledamöter från Östergötland som har engagerat mig i den här frågan i flera års tid, dels naturligtvis för att väcka regeringens uppmärksamhet kring problemen i Linköping, dels för att på ett konstruktivt sätt försöka bidra till att problemen kan lösas.

Jag vill gärna säga att jag självklart välkomnar miljöministerns svar att det pågår ett arbete med att samordna de olika inblandade myndigheternas syn på bullerproblematiken och att det är ett viktigt arbete. Jag vet också att Miljödepartementet och miljöministern sedan flera år tillbaka har fått information om de här frågorna och har följt dem tidigare. Det är självklart väldigt bra.

Dock får man säga att det är ett problem att så lite ändå har skett under de gångna åren. Jag tror att frågan aktualiserades för mig första gången 2007 eller något sådant, så det är ett arbete och en diskussion som har pågått under lång tid. Länsstyrelsen, riksdagsledamöter och kommunpolitiker har agerat för att hitta en vettig lösning och en klok avvägning mellan å ena sidan intresset att skydda Linköpingsborna från flygbuller, å andra sidan intresset av att få en stadsutveckling och möjlighet att bygga nya bostäder i en av Sveriges största städer och å tredje sidan intresset av att JAS Gripen-projektet och Saabs verksamhet kan drivas framåt.

Den grundläggande problematiken är någonstans att staten i förhållande till medborgare och företag måste kunna förväntas tala med en röst. Om man vänder sig till staten ska man kunna få ett besked: Är det tillåtet att bygga här, eller är det inte tillåtet att bygga här? Då är det inte rimligt att myndigheter som befinner sig på samma nivå i normgivningshierarkin ger olika besked. Den ena myndighetens besked trumfar inte den andras, utan då måste man vända sig till förvaltningsdomstolarna för att få ett auktoritativt avgörande.

Jag tror att Linköping är den stad som har drabbats hårdast av detta, men det är självklart en principfråga av allmän räckvidd. I dagsläget har Linköpings kommun ett planarbete beträffande ungefär 2 000 bostäder som berörs av frågan och som befinner sig i den zon där Boverket tycker att det är rimligt att bygga men där Naturvårdsverkets riktlinjer säger något annat. Då måste man, menar jag, från regeringens sida se till att konflikten får en lösning så att man långsiktigt både kan utveckla Linköpings stad och fortsätta utveckla Gripen och Saabs verksamhet.

Anf. 61 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Fru talman! För det första vill jag säga helt klart att visst ska man kunna utveckla staden och samtidigt ha ett fungerande näringsliv, till exempel flygplatsen.

Det är också helt uppenbart att Naturvårdsverkets riktvärden inte är några bindande föreskrifter. Jag tror att ibland är det bekvämt att skylla på myndigheterna. Boverket har fastställt sina allmänna råd. Jag har förtroende för Boverket, och det är kommunen som har det främsta planeringsansvaret. Bli beslut som kommunen har tagit om detaljplanen överklagade har också kommunen i sin tur möjlighet att överklaga.

Jag bara konstaterar att i de fall där ärenden har kommit till regeringen sedan Naturvårdsverkets handbok om flygplatser kom ut har vi avgjort sju överklagade detaljplaner. I de fallen är det bara en enda gång som regeringen har gått emot Linköpings kommuns planer för bostäder när det gäller central- och tätorten. Dessutom har vi inte i något fall haft ärenden på vårt bord där kommunen har överklagat efter att länsstyrelsen har ingripit och upphävt en detaljplan med hänvisning till bullersituationen.

Jag uppmanar alltså Linköpings kommun både att ta sitt ansvar när det gäller planeringen och att använda de muskler de har. Jag kommer också att fortsätta hålla efter våra myndigheter, och i grunden är jag övertygad om att stadsutveckling, miljö och näringslivets utveckling mycket väl går att förena.

Anf. 62 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret han gav om att Naturvårdsverkets riktvärden inte är lag. Det har jag inte heller trott, men det är skönt att ministern säger så, för jag tror att det behöver upprepas.

Vi fick inte så många konkreta svar på vad ministern vill göra för att lösa frågan. Jag hävdar att om vi nu inte vill gå domstolsvägen, som kommer att försena och problematisera den här processen ytterligare, krävs faktiskt att regeringen har lite politiskt mod. Man gav ändå Boverket i uppdrag att se över bullerfrågan, och det gjorde man i samråd med en väldig massa andra myndigheter. Borde man inte lita på att det underlag och de uppgifter som Boverket lagt fram stämmer?

Ett exempel på ett förslag som har funnits är att man borde ta Boverkets allmänna råd och lyfta upp dem till förordning. På så sätt skulle problemet vara ur världen direkt. Sedan ska man självklart ha respekt för framtida forskning och se vilka problem som finns; självklart ska vi göra så. Men det som är det stora problemet just nu är att det är Naturvårdsverket som ansvarar för framtida flygplatstillstånd, vilket gör att Saab inte har något annat val än att överklaga alla de byggnationer som kommer eftersom man är oerhört rädd för att man i framtiden inte kommer att få fortsätta flyga på flygplatsen.

Detta ser jag som oerhört viktigt. Här måste faktiskt regeringen sätta ned foten, och det trodde vi allihop att man hade gjort när man gav Boverket i uppgift att lösa ut frågan en gång för alla. Alla trodde att frågan var löst, men tyvärr var den inte det.

Vidare menar jag att det här handlar om ambitioner. Det handlar om att man måste väga olika delar mot varandra. Självklart är det viktigt att se till de hälsoriska och hälsoproblem som finns vid buller. Men efter att ha läst Boverkets rapport och ett antal andra rapporter konstaterar jag att den analys som Boverket gjort verkar rimlig. Det finns i dag inga forskningsresultat gällande hälsoriska vid maxvärden utan bara vid kontinuerliga bullervärden.

Går man ut i Europa och tittar på den studie som Boverket har gjort där och som man tar upp i sina allmänna råd visar det sig även där att både den kutym och den praxis som finns i övriga Europa inte handlar om maxvärden utan om kontinuerliga värden, vilket innebär att jag tycker att Boverket i mångt och mycket har gjort en väldigt god analys. Varför kan inte regeringen ställa sig bakom den och stötta den?

Nu har jag redan fått stöd av både en kollega från Centerpartiet och en kollega från Moderaterna. Jag har ett citat från det centerpartistiska kommunalrådet i Linköping som jag kanske inte skulle behöva dra upp, men han är oerhört bekymrad och säger bland annat: "Det här ställer till stora besvär för oss i kommunen att den ena handen inte känner till vad den andra gör i staten. Jag är väldigt besviken på det sätt som Carlgrens departement valt att hantera den här frågan."

Från ett centerpartistiskt kommunalråd är det ganska starka ord att använda mot en partikamrat, och detta tror jag visar hur oerhört problematisk frågan är. Den lägger en död hand över Linköpings innerstad. Om regeringen inte vågar ta tag i frågan så att vi får en lösning kommer vi inte att ha någon utveckling eller expansion av Linköping, och det behöver vi.

Anf. 63 STAFFAN DANIELSSON (C):

Fru talman! Jag tackar miljöministern för flera tydliga, glädjande och bra besked. Miljöministern har förtroende för Boverket, och vad Boverket tycker i den här frågan vet vi. Riktvärden är riktvärden och kan nyanteras i olika fall. Kommunen kan överklaga, och av sju sådana fall har sex fall gått på regeringens linje.

Det ska gå bra att kombinera stadsutveckling med miljö- och näringslivsutveckling. Miljöministern uppmanar Linköping att överklaga så att regeringen får avgöra detta och kanske utforma en praxis. Det var ett mycket bra besked. Tack så mycket, miljöministern!

Men det är inte riktigt bra att jobba med överklaganden. Saab tvingas överklaga. Länsstyrelsen säger nej. Kommunen överklagar. Regeringen avgör. Det vore bättre på sikt – vilket miljöministern även hänvisar till i sitt svar – att myndigheterna snackar ihop sig och att Naturvårdsverket tar sitt ansvar för miljön men även för verkligheten. Man bör lägga fast förutsättningar som gör att kommunen förhoppningsvis i en framtid kan besluta mot bakgrund av enhetliga riktlinjer. Detta skulle göra att vi kämpar för så lite bullerstörningar som möjligt, och verkligheten skulle göra så att Linköping kan fortsätta att utvecklas.

I detta anförande instämde Finn Bengtsson (M).
(forts.)

Kammaren beslutade kl. 16.00 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Svar på
interpellationer

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

15 § (forts.) Svar på interpellation 2010/11:243 om bullerproblematik i Linköping

Anf. 64 ANDREAS NORLÉN (M):

Herr talman! Vi debatterar här det problem som föreligger när staten inte talar med en tunga vad beträffar flygbuller. Prövningen enligt plan- och bygglagen och prövningen enligt miljöbalken när det gäller vad som är godtagbart buller kan leda till olika utfall.

Skälet till att Saab överklagar bygglov som beviljas av Linköpings kommun är att Saab oroar sig för att de nybyggda bostäderna, som ligger inom den zon som är godtagbar för byggande enligt Boverkets riktlinjer men inte enligt Naturvårdsverkets riktlinjer, skulle kunna anföras som skäl för att begränsa flygverksamheten vid en kommande miljöprövning av flygplatstillståndet enligt miljöbalken.

Som miljöministern sade i ett tidigare inlägg utgör Naturvårdsverkets riktlinjer inte bindande föreskrifter, men vi vet av erfarenhet att myndigheters riktlinjer har stort genomslag vid förvaltningsdomstolarnas prövning. Det är lätt att förstå den oro som Saab känner.

Därför är det inte oproblemiskt, som miljöministern sade, att regeringen som sista instans i sju fall av åtta har ogillat ett överklagande från Saab och fastställt Linköpings kommuns detaljplan. Det är inte oproblemiskt därför att det innebär en exponering för Saab i en kommande miljöprövning. Det finns ingen enkel lösning där man säger att det är rätt eller fel att upphäva eller fastställa en detaljplan, utan problemet kvarstår.

Jag vill därför fråga om miljöministern håller med om den problembild som vi några olika talare har försökt illustrera, nämligen att det är ett problem att staten talar med olika tungor. Har Miljödepartementet gjort en rättslig analys vad gäller vilka alternativa handlingsvägar som regeringen skulle kunna ha för att auktoritativt slå fast huruvida man ska använda maximala bullernivåer eller ekvivalenta bullernivåer vid den här miljöprövningen och bygglovsprövningen?

Anf. 65 FINN BENGTTSSON (M):

Herr talman! Jag vill först tacka Johan Löfstrand som i sin interpellation pekar på ett problem som har gäckat vår gemensamma kommun under alltför lång tid. Jag delar i allt väsentligt det som har sagts av mina riksdagskolleger från länet. Det här är en viktig fråga. Jag är också tacksam för det långa och utförliga svar som Andreas Carlgren har gett.

Jag skulle vilja tillföra tre saker i den här diskussionen. Först har jag en högst ovetenskaplig reflexion. Jag råkar bo intill det berörda flygfältet. Jag och min hustru brukar väckas varje morgon av det trafikbuller som startar ungefär vid sextiden snarare än av de flygningar som sker under dagtid. Det här är någonting som många boende i omgivningen delar. När jag har varit ute och kampanjat som politiker har jag ställt just den frågan och fått uppfattningen att det inte är flygbullret som är det största problemet för de nära kringboende, utan det är snarare den trafik som finns. Det här kommer att kunna belysas bättre i de kommande rapporterna som ministern hänvisar till.

Två punkter av lite större tyngd är dock det som jag ofta möter i en väldigt positiv diskussion mellan Linköpings kommun och en viktig arbetsgivare och näringsverksamhet i Linköping, nämligen Saab. När vi har de här positiva diskussionerna om utvecklingen av kommunen, och kommunen och företaget gemensamt försöker att hitta utvecklingslinjer, kommer just den tråkiga frågan om flygbullret upp. På Saab känner man sig oftast närmast beklämd av att alltid behöva lägga in ett veto eller överklaga, som det heter, för att stoppa kommunens möjligheter att planera vidare.

Det här lägger en sordin på stämningen som jag inte tror är särskilt gynnsamt för klimatet mellan kommunen och företaget i ett vidare perspektiv. Det här är en viktig aspekt att ta med sig. Vi politiker vet att det ofta tar tid att lösa ut frågor. Det här är en ständig källa till negativ energi mellan en viktig näringsverksamhet och en viktig kommun som har ansvar för att detaljplanera vidare.

En sista punkt som inte har tagits upp ännu men som jag också vill nämna är att det inte har varit någon hemlighet att det i länet Östergötland finns två stora städer som under lång tid har diskuterat hur flygplatsfrågan ska lösas ut. Var ska östgötar boende i Norrköping, Linköping och andra kommuner i länet kunna få tillgång till en lite större flygplats med tätare avgångsmöjligheter? En lösning som för tillfället diskuteras är om det ska finnas en flygplats både i Linköping och i Norrköping, som det nu är, eller om det kanske ska byggas en helt ny flygplats.

Det har varit känsliga kommunalpolitiska överväganden av många slag i den här diskussionen. Jag är lite bekymrad. Om bullerfrågan inte löses lägger den en förlamande hand över den viktiga diskussionen om hur man ska etablera en flygplats för hela Östergötland som är optimal utifrån länets medborgares behov. Även den frågan störs av frågan om flygbullret som ännu inte har funnit sin lösning i och med att myndigheter inte kommer överens i sin bedömning.

Anf. 66 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Herr talman! Det är självfallet viktigt att myndigheterna kommer närmare varandra och helst kommer till samma uppfattning. Nu ska man inte sticka under stol med att myndigheterna från början alltid har varit och alltid kommer att vara utsedda av riksdagen, och de har ett uppdrag från regeringen att bevaka särskilda intressen. Det kommer alltid att innebära att myndigheterna därmed kan komma till olika slutsatser. Det har gällt under varje regering och kommer att gälla under varje regering.

Det är enkelt att säga att det är dumt när myndigheter pratar med dubbla tungor. Ingen ska prata med dubbla tungor, men rollerna är fak-

tiskt fastställda först av riksdagen och sedan av regeringen när det gäller vilka intressen man ska bevaka.

Jag tycker att det är viktigt att hitta en lösning när det gäller utbyggnadsmöjligheterna i Linköping, men det här är också en större fråga än så. I många sammanhang är det viktigt att miljökrav, i det här fallet bullerregler, inte sätter upp hinder för utveckling. Därför har vi arbetat med flera olika regelförändringar.

Andreas Norlén frågade mig om vi har gjort en juridisk analys. Genom varje utslag när ärenden har överklagats till regeringen har vi också klargjort att vi inte ser konflikten på det sätt som den överklagande har pekat på. Det är egentligen också ett besked om att de riktvärden som Naturvårdsverket har angett vid flera tillfällen inte är bindande. De är helt enkelt riktvärden och inte bindande föreskrifter.

Nu tänker jag, som också Stefan Attefall har varit inne på, se till att vi går vidare för att lösa de här frågorna på det sätt som regeringen kan bidra med. Kommunen kommer fortfarande att ha ett viktigt ansvar. Hur man ska göra avvägningen mellan behovet av utbyggnad å ena sidan och nödvändiga miljökrav å andra sidan kommer inte heller att vara en helt enkel fråga för kommunen. Börjar man slarva med miljökraven är jag övertygad om att människor kommer att känna sig upprörda av andra skäl.

Det kommer alltid att vara lättare att säga att det här är regeringens fel. Nu tycker jag att jag tydligt och klart har belagt att så är det inte. Vi kommer att arbeta vidare med myndigheterna. Kommunen behöver arbeta vidare med sitt planeringsansvar. Vi ska se till att vi gemensamt hittar lösningar.

Anf. 67 JOHAN LÖFSTRAND (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka mina borgerliga kamrater som varit med i debatten. De har på ett bra sätt beskrivit de problem som vi har i Linköping.

Sedan vill jag instämma i det som miljöministern säger om myndigheters särintressen. Det är självklart viktigt att varje myndighet fokuserar på de områden där man har den största kompetensen. Jag tror att det i framtiden kommer att vara viktigt att ge myndigheterna bredare ansvarsområden. Det kan inte vara så att en myndighet enkom ska se på en problembild och då ignorera frågor som handlar om samhällets utveckling och andra viktiga komponenter för att samhället ska gå vidare. Jag tror att det är oerhört viktigt att regeringen framgent är tydligare med att man som myndighet måste bredda sina perspektiv.

När regeringen gett Boverket i uppdrag att skriva ned och analysera ett regelverk gällande flygbuller, vilket man gjorde, ser jag det som problematiskt att regeringen då inte ger Boverket stöd när andra myndigheter är kritiska till den bedömning som gjorts. Regeringen måste lita på den myndighet som man ger ett uppdrag. Om andra stora myndigheter sedan har andra synpunkter får man se till att de kommer med fakta och bevis för att den tes som, i det här fallet, Boverket slagit fast är felaktig. Det finns dock inget sådant, utan de säger bara att de inte tänker acceptera Boverkets bedömningar, vilket jag tycker är oerhört problematiskt.

Jag tycker att detta är en fråga för regeringen. Bostadsbyggandet i Linköping och i övriga Sverige är oerhört viktigt. Vi har tre ministrar

som på olika departement har ansvar för bullerfrågan. Det är viktigt att de samordnar sig för bostadsbyggandet och för utvecklingen i Linköping och i Sverige.

Anf. 68 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Herr talman! Låt mig säga att vi är överens om att det behöver bli en lösning både för samhället som helhet och självklart också för Linköping så att det går att genomföra bra utbyggnader utan att det kommer i konflikt med lagstiftningen. Däremot kommer kommunerna alltid att behöva ta ett ansvar för att lösa de motsättningar som finns även med den bästa lagstiftningen och de bästa myndigheterna i världen.

Gör det inte så enkelt som att låtsas att det är regeringen som är problemet. Låt det även vara klart att jag mycket tydligt sagt att jag litar på Boverket. Jag tror att alla ni som nu har debatterat är medvetna om att det inte går till så att om en myndighet använder sitt myndighetsansvar för att göra allmänna råd och den andra myndigheten för att göra riktvärden regeringen sedan går in och dömer i det som gäller fastställandet av deras allmänna råd eller riktvärden. Däremot gör vi det i förvaltningsärenden. Dessa avgör vi. Vi har visat vilken inriktning vi har. Vi fortsätter dessutom dialogen med dessa myndigheter. De har fortfarande sina roller. Myndigheter ska utföra sina uppdrag. Politiker ska göra sina avvägningar. Det gäller även riksdagen.

Avslutningsvis skulle jag vilja påpeka att precis som jag sade har riksdagen fastställt riktvärden för trafikbuller. De beslutades i riksdagen 1996 och var uppe så sent som förra året i samband med den senaste miljöpropositionen. Ingen av debattörerna yrkade, vad jag förstår, på att man skulle göra de riktvärdena mindre miljövänliga. Ingen sådan motion väcktes, vad jag vet, i riksdagen. Riksdagen behöver också vara med och ha sin roll och ta sitt ansvar i det arbetet.

Överläggningen var härmed avslutad.

16 § Svar på interpellation 2010/11:275 om övergripande samhällsekonomiska hänsyn i statlig verksamhet

Anf. 69 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Herr talman! Sven-Erik Bucht har frågat statsministern om hänsyn till samhällsekonomiska konsekvenser, handläggningstider och myndigheternas ageranden vid miljöprovningar.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Som Sven-Erik Bucht väl känner till är jag enligt grundlagen förbjuden att närmare kommentera utgången i det pågående miljöprovningssmål som Sven-Erik Bucht så utförligt beskrivit i sin interpellation.

Jag vill dock passa på att framhålla följande grundläggande utgångspunkter. Större industriella verksamheter är av stor betydelse för tillväxt och skapandet av nya jobb. De stora industriella verksamheterna kan samtidigt ha stor påverkan på människors hälsa och på miljön. Deras miljökonsekvenser är därför även i hög grad samhällsekonomiska konsekvenser.

Genom miljöbalken har åstadkommit en samlad och integrerad miljöprövning som ger en helhetsbild av alla de olika miljöeffekter som en verksamhet riskerar att medföra. En sådan prövning är nödvändig för att säkerställa att vi upprätthåller skyddet för människors hälsa och miljön. Miljöbalksprövningen inbegriper också de omfattande EU-krav som ställs på miljöprövningen. I EU:s regelverk, framför allt de så kallade IPPC- och MKB-direktiven ställs tydliga krav på bland annat sammanhållna prövningar av hela verksamheten, tillräckliga beskrivningar av verksamhetens miljökonsekvenser och kontroll över verksamhetens påverkan på hälsa och miljö.

Miljööverdomstolens praxis har också under en följd av år tagit fasta på vikten av en samlad prövning av en verksamhets alla olika aspekter. De främsta skälen för denna praxis har av domstolen bedömts vara att den möjliggör en bedömning av verksamhetens totala miljöpåverkan, en reglering av verksamhetens alla delar, ett överblickbart tillstånd som medför förutsättningar för en effektiv tillsyn och möjligheter för enskilda att få insyn och delta.

Både myndigheter och domstolar är samtidigt väl införstådda med behovet och nyttan av en snabb handläggning och enkla regler. Men en snabb handläggning förutsätter ett bra beslutsunderlag, och lagstiftningen är tydlig på denna punkt – ansvaret för ett bra beslutsunderlag ligger på den som vill bedriva den verksamhet som ska prövas.

Myndigheterna har olika roller, och det är viktigt för att de olika intressena ska bli tillvaratagna på bästa sätt. Principen i miljöbalken att myndigheter får överklaga domar och beslut är viktig såväl för skyddet av miljön och människors hälsa som för en enhetlig rättstillämpning. Jag ser därför inte behov av någon förändring i den frågan.

Som jag nyligen upplyste Sven-Erik Bucht om i kammaren har regeringen sedan länge arbetat för och prioriterat frågan om regelförenklningar. För närvarande är vi i slutfasen av förberedelserna med en omfattande omorganisation på området för miljöprövningar. Reformen, som beslutades av riksdagen i juni 2010, innebär att det den 2 maj 2011 bildas fem nya mark- och miljödomstolar. Handläggningen av miljömål, mål enligt plan- och bygglagen och fastighetsmål koncentreras till de nya domstolarna. Även det processuella regelverket förändras.

Jag anser därför fortfarande att det inte är lämpligt att nu ta ytterligare initiativ i syfte att förändra regelverket. Genomförda reformer måste först hinna få genomslag.

Anf. 70 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Tack för svaret, herr statsråd! Jag har en del synpunkter på svaret som jag ber att få återkomma till.

När vi senast debatterade i kammaren med statsrådet Carlgren handlade det om överblickbara miljöprocesser. Det berörde gruvindustrin och de långa handläggningstiderna för miljöprövning som de är utsatta för. Statsrådet Carlgren sade vid det tillfället, för att citera från protokollet: ”Jag välkomnar ... en fortsatt gemensam diskussion. Det är bättre om vi löser detta problem än att vi skyller på varandra.”

Herr talman! Jag tycker att det var en mycket bra ansats som statsrådet Carlgren hade vid det tillfället. Den här interpellationen är en fortsatt diskussion, men jag försöker även lyfta upp frågan ur en mer övergri-

pande samhällsekonomin. Därför ställde jag frågan till statsministern. Den berör nämligen många politikområden och den övergripande samhällsekonomin. Nu vill statsministern inte delta i den här debatten och har överlämnat frågan till statsrådet Carlgren. Det är väl helt okej det, men mitt syfte med interpellationen är ingenting annat än att skapa de bästa förutsättningarna för tillväxt och jobb i Sverige.

En del i statsrådet svar är väldigt bra och sådant som jag måste ge honom kredit för. När han talar om större industriella verksamheter som är av stor betydelse för tillväxt och skapande av nya jobb är det mycket bra.

Det som vi politiker inte kan göra är att skapa jobben. Men vi kan skapa förutsättningarna. Jag är övertygad, herr talman, om att vi behöver mycket mindre byråkrati i det här landet. Vi behöver mycket snabbare handläggningstider. Jag tror också att alla sektorsmyndigheter måste ha ett tydligt fokus på tillväxt.

Exemplet med gruvberget i Svappavaara och LKAB visar hur det egentligen inte ska få gå till. Det har pågått i över två år nu, och man är ännu inte i land. Detta är ett exempel på något som hotar Sveriges renommé som gruvnation. Jag förstår att statsrådet inte kan gå in på den saken närmare på grund av att det är en rättsprocess, men det är ett av många exempel; det finns massor av andra. Justitieminister Ask har här i kammaren verifierat att vi får längre och längre handläggningstider i domstolarna. Jag ställde interpellationen till statsministern därför att den berör väldigt många frågor.

Jag tolkar statsrådets interpellationssvar som nekande. Jag ska läsa upp mina frågor och hur jag tolkar svaren.

Fråga 1: "Avser statsministern att verka för att gällande miljölagstiftning och dess tillämpning förändras så att hänsyn till samhällsekonomiska konsekvenser även måste tas vid miljöprövningar?" Svaret tolkar jag som ett nej.

Fråga 2: "Avser statsministern att verka för att det i regleringsbrevet till myndigheter införs krav på kortare handläggningstider vid miljöprövning av investeringar i näringslivet, krav på minskad byråkrati och krav att övergripande samhällsekonomisk hänsyn ska prägla verksamheten?" Även här tolkar jag svaret som ett nej.

Fråga 3: "Avser statsministern att vidta några åtgärder med anledning av att olika statliga myndigheter kräver överprövning av andra myndigheters beslut?" Också i detta fall tolkar jag svaret som ett nej.

Jag utgår från att miljöministerns ord och svar också är statsministerns åsikt.

Anf. 71 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Herr talman! När det gäller de samhällsekonomiska konsekvenserna är det redan i dag så att miljöbalken innebär att man ska göra en avvägning av å ena sidan nyttan av skyddsåtgärder och å andra sidan kostnader för sådana åtgärder. Hela syftet med lagen är i själva verket att åstadkomma hållbar utveckling och inom ramen för det se till att mark, vatten och fysisk miljö i övrigt ska användas så att en samhällsekonomiskt långsiktigt god hushållning tryggas. Att uppfylla samhällsekonomiska krav är ett av själva syftena med lagen – därav det svar som jag har gett.

Vill vi ha mindre byråkrati och snabbare handläggningstider? Ja, självklart! Det är därför vi har arbetat så intensivt med det. När vi har sett

att vi har för långa handläggningstider har vi satsat stort på hela rättsväsendet. Dessutom gör vi regelförenklingar för att få fram bättre och snabbare beslut samt en omorganisation så att vi får kompetensen samlad. Det är inte heller där det skiljer sig.

Kommer jag då att gå in och ompröva och se till att myndigheter inte överklagar beslut? Där är det helt enkelt så att jag ska se till att myndigheterna utför sitt uppdrag, och uppdraget för myndigheterna är också att säkerställa att de lagar som sektorsmyndigheten ansvarar för verkligen fungerar.

Principfrågan och skälet till att det har blivit en diskussion är som jag förstår det att Naturvårdsverket principiellt anser att vi ska tillämpa det regelverk som gäller i Europa – det är alltså inget speciellt svenskt problem – nämligen att man ska göra sammanhållna prövningar av hela verksamheten. Miljööverdomstolen har visat i sin praxis att det är så.

Frågan som nu ska bedömas är om LKAB har uppfyllt det kravet eller inte. Det är det Naturvårdsverkets överklagande syftar till. Vi ska här i riksdagen inte diskutera den frågan; det skulle strida mot grundlagen. Men det ska vara klart att det är det som överklagandet gäller, och dessa lagar, som även Sven-Erik Bucht står bakom, gäller i hela Europa. De är dessutom miljömässigt viktiga.

Anf. 72 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Vi ska inte gömma oss bakom EU:s regelverk, herr statsråd. Det är väldigt lätt att hänvisa till dem och säga att vi måste göra så och så. Grannlandet Finland har exakt samma EU-regelverk och har en lika hård miljölagstiftning som vi. I Finland tar det i snitt 12 månader att pröva denna typ av verksamhet, i vårt land över 24.

Jag tror att vi behöver mindre byråkrati och att vi också måste ha förutsägbara system. Vi kan inte ha system där det enligt lagstiftningen blir okej bara om det är olika juridiska företrädare vid exempelvis en gruvindustriablering. Hade det inte varit LKAB som öppnat den nya gruvan i Svappavaara utan ett annat bolag hade det blivit okej. Nu var det samma, och då blir det nej. Jag hävdar att det behövs en översyn av lagstiftningen. Vi kan inte ha det på detta sätt. Det hindrar tillväxt och skapar inte ett bra renommé för Sverige som gruvnation och industrination. Det finns massor av andra exempel än denna gruvetablering där det drar ut oerhört lång tid på handläggningen.

I dag tar det årtal att få ett miljötillstånd. Tycker ministern att det är rimliga handläggningstider, eller behöver de förkortas? Att Naturvårdsverket som myndighet inte deltar i den inledande processen men sedan överprövar, tycker ministern att det är ett klokt sätt att agera i dessa frågor?

Anf. 73 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag tackar Sven-Erik Bucht för en viktig interpellation. Jag anmälde mig till interpellationsdebatten när jag såg och läste statsrådets svar, som jag tänkte att han kanske kunde utveckla lite grann vad gäller den reform och den omorganisation som är på gång för miljödomstolarna. Hur ser statsrådet på detta, och när ska det vara klart? Det är rätt viktigt med tanke på framför allt de nya mindre bolag som söker möjligheter till gruvetableringar i framför allt Norrland.

Vi har en historia med bland annat Scanminings konkurs i Blaiken i Storuman, vilken har skadat gruvnäringen. Man hade kanske inte de ekonomiska förutsättningarna klara innan man körde i gång och det var inte helt klart med de samlade miljötillstånden, visade det sig i efterhand. De nya ägarna, Lappland Goldminers, kommer att ompröva verksamheten ytterligare.

Jag skulle vilja ha en kommentar från statsrådet om hur han ser på den nya organisationen och möjligheterna till riskkapital. Det är en förutsättning att man har en stark ekonomi innan man kör i gång med sin verksamhet, så att det finns en uthållighet.

Anf. 74 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Herr talman! Det är lätt att debatten går på tomgång. Själva idén är att hålla den i ett läge där de nya reglerna ännu inte gäller fullt ut och inte har kunnat tillämpas fullt ut därför att organisationen inte har trätt i kraft och ändå säga att det här inte har löst några problem alls och fråga om jag är beredd att ändra på detta.

Tycker jag att handläggningstiderna är för långa? Vill jag att de ska bli kortare? Ja, självklart! Det är därför jag har vidtagit alla dessa åtgärder.

Är jag beredd att ompröva reglerna? Jag har redan gjort det. De träder nu i kraft vartefter. Vill jag ha mindre byråkrati? Ja, därför har jag lagt ned långt mycket mer kraft och gjort långt mycket mer åt detta än den regeringen som Sven-Erik Bucht och Isak From har stött. Jag välkomnar ert stora antibyråkratiska engagemang. Jag tycker att det är bra, och det behövs.

Sedan säger Sven-Erik Bucht att Naturvårdsverket inte är något bra exempel och undrar vad jag tycker om att de nu överklagar i detta stadium. Jag upprepar att jag enligt grundlagen är förbjuden att diskutera det ärende som Naturvårdsverket nu har överklagat. Det handläggs fortfarande i domstol. Ur den synpunkten är det lättare för Sven-Erik Bucht att föra den här debatten i dag, för än så länge är jag enligt grundlagen förhindrad att föra den.

Frågan är också hur möjligheterna ser ut på riskkapitalmarknaden med den osäkerhet företagen har. En viss osäkerhet har företag alltid. Det är själva poängen med företag, men riskerna har minskat i och med att vi också förändrar regelverket och ger större möjligheter till förutsägbarhet genom att samla kompetensen på ett ställe. Om det kommer att räcka får vi bedöma när förändringarna är fullt ut genomförda.

Anf. 75 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Oaktat vad man kommer fram till när den här frågan slutgiltigt prövas är jag övertygad om att vi måste göra en översyn av miljöbalken för att det ska tydliggöras vad som egentligen gäller. Som jag ser det är det inte klokt om det skulle vara två bolag som hanterar detta. Då skulle det inte vara något problem att ge tillstånd. Nu kan vi se att det finns något fel i vår lagstiftning.

Jag tycker att det är viktigt att vi har hårda miljökrav. Det är inte det jag är emot, utan det är procedurerna och otydligheten i lagstiftningen som vi måste komma till rätta med. Framför allt måste vi minska hand-

läggningstiden. I grannländerna kan man hantera sådant här betydligt snabbare, och då måste vi också klara av det.

Nu förstärker man detta med fler nya domstolar. Det är bra, men jag hoppas att de också tillförs resurser så att också vi kan komma ned till högst ett års handläggningstid i den här typen av ärenden.

Prot. 2010/11:86
12 april

Svar på
interpellationer

Anf. 76 ISAK FROM (S):

Herr talman! I går besökte jag Tärnaby och diskuterade IGE Nordics tänkta etablering där. Det finns stora frågetecken hos befolkningen, framför allt den samiska delen av befolkningen, när det gäller huruvida den här etableringen är bra för samhället och bygden eller inte och huruvida en framtida gruvetablering ger svåra sår i naturen och den samiska själen.

Bolaget presenterar att man kanske år 2016 kommer att ha blivit klar och fått alla tillstånd enligt det regelverk och den process som gäller i dag. Det är en väldigt lång tid, och precis som Sven-Erik Bucht säger behöver vi snabba upp detta för att bolaget ska ha möjligheter att göra detta på ett effektivt sätt. Med dessa långa handläggningstider blir det svårigheter att locka kapital. Finns det inte kapital blir det svårigheter för bolaget att starta. Då kan vi bara hoppas att det inte går som för Scanmining i Blaiken, det vill säga att man i alla fall chansar och drar i gång, och så går det åt skogen, med svåra miljökonsekvenser och så vidare som facit.

Vi värnar ju gruvnäringen, och vi värnar utvecklingen. Därför hoppas vi att detta snabbas på.

Anf. 77 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C):

Herr talman! Jag tackar för debatten. Jag konstaterar att vi är helt överens om att det ska bli mindre byråkrati, kortare handläggningstider och större förutsägbarhet. Vi har också klarlagt att miljöbalken är till just för att man ska ta hänsyn också till de samhällsekonomiska konsekvenserna.

Jag har svarat på de frågor som har ställts och kan till sist bara tillägga att det dessutom finns ett utmärkt sätt för företag att skynda på handläggningsprocesser, och det är att se till att man redan på förhand har förberett sig på de krav som lagen ställer. Gör man det är det mycket enklare att få en snabb handläggning. Det är klart att vi ska ta oss an både företagens sätt att arbeta och med myndigheternas och domstolarnas sätt att arbeta, så att det blir kortare handläggningstider. Det är dit vi ska.

Överläggningen var härmed avslutad.

17 § Svar på interpellation 2010/11:300 om EU-rätten och lönedumpning

Anf. 78 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Jonas Sjöstedt har frågat mig vilken bedömning jag gör om en lucka i EU-rätten och om jag är beredd att lyfta frågan i EU för att se till att arbetstagare, oavsett nationalitet, inte missgynnas av det nuvarande regelverket.

Jonas Sjöstedts frågor gäller tillämpningen av EU-förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Reglerna i denna förordning avser att samordna sociala trygghetsförmåner när personer flyttar mellan medlemsländerna. Reglerna ska skydda arbetstagare och egenföretagare från att bli oförsäkrade eller dubbelförsäkrade. Dessutom ska de när de flyttar inom unionen ha ett sammanhängande försäkringsskydd och inte förlora intjänade rättigheter bara för att de byter arbets- eller bosättningsland.

EU-reglerna i förordning 883/2004 fastställer i vilket land en migrerande person ska vara försäkrad. Reglerna garanterar dessutom att man ska kunna lägga samman försäkringsperioder som man tjänat in i olika medlemsländer om det skulle behövas för att uppfylla försäkringsvillkor i ett nytt inflyttningsland. Vidare ska man kunna ta med sig socialförsäkringsförmåner vid flytt inom unionen.

Huvudregeln i förordningen innebär att man är försäkrad för socialförsäkringsförmåner i det land där man arbetar. Eftersom EU-reglerna i förordningen endast är samordnande och inte harmoniserande gäller den nationella lagstiftningen i varje medlemsland. Det innebär att försäkringens villkor, omfattning och administration regleras nationellt.

Men undantag finns från huvudregeln att man ska vara försäkrad i arbetslandet. När en person sänds ut för att arbeta under en begränsad tid för sin arbetsgivares räkning till ett annat medlemsland kan så kallad utsändning föreligga. Under förutsättning att personen är omfattad av försäkringen i utsändningslandet vid tillfället för utsändning och att anställningen hos arbetsgivaren fortsätter kan personen i fråga undantas från att bli omfattad av det nya arbetslandets försäkring. En utsändning kan vara aktuell vid begränsade arbetsinsatser upp till 24 månader. Om den förväntade arbetsinsatsen avses vara för längre tid är det inte utsändning. I stället gäller huvudregeln, nämligen att personen omfattas av det nya arbetslandets lagstiftning.

I förordning 883/2004 fastställs således försäkringstillhörigheten. Av det följer att avgifter till försäkringen ska betalas i det land vars försäkring personen omfattas av.

Jag anser inte att utsändningsreglerna i förordning 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen utgör en lucka i EU-rätten. Regeln har funnits länge och underlättar den fria rörligheten för personer inom unionen. Regeln syftar till att trygga en kontinuerlig försäkringstillhörighet för personer som under kortare uppdrag utför arbete i olika medlemsstater för sin arbetsgivares räkning. Regeln missgynnar inte de enskilda arbetstagare som fortsatt får tillhöra samma försäkring under tidsbegränsade arbetsinsatser under arbete i det mottagande landet.

Anf. 79 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet Kristersson för svaret på den här interpellationen. Samtidigt kan jag inte dölja att jag är besviken över svaret. Jag tycker att man visar en ovilja att agera mot det som jag ser som ett klockrent exempel på lönedumpning, som sanktioneras av Europeiska unionen och förordningen 883/2004. Vad det handlar om är att arbetskraft från olika länder som i Sverige arbetar på samma arbetsplats behandlas helt olika bara för att de har olika nationaliteter. Medan en svensk byggnadsarbetare kan följa svenska kollektivavtal och få den lön

som man har slutit avtal om kan den polske byggnadsarbetaren som gör samma arbete få ett löneavdrag med 21,5 procent för att betala sina egna sociala avgifter.

Vad innebär detta i praktiken? Det innebär för det första att den polska arbetaren diskrimineras, att han får lägre lön fastän han är värd samma lön för samma arbete.

För det andra ingår det att de svenska kollektivavtalen kringgås. Kollektivavtalen och avtalsparternas rätt att sluta dessa avtal är en grundstomme i den svenska arbetsmarknadsmodellen.

En tredje effekt är att svenska företag som behandlar sina anställda väl och korrekt, vilket de flesta företag gör, sluter kollektivavtal och respekterar dem konkurreras ut av företag som får en stor konkurrensfördel av denna legaliserade lönedumpning. Självklart förlorar också svenska löntagare arbetstillfällena på kuppen.

Detta som ska vara en tillfällig regel som man skulle kunna tänka sig skulle gälla några veckor gäller här 24 månader. Det kan vara hela kontraktstiden för ett större byggnadsarbete. Man kan lägga till ytterligare en effekt av EU-regeln. Det är att man kan se att när utländska bolag får den konkurrensfördelen går också staten miste om skatteintäkter.

Byggnads har undersökt vilka som är anställda vid stora byggnadsprojekt, Citytunneln i Malmö, Citybanan i Stockholm och Norra länken. Här har man kommit fram till att ungefär 45 procent av dem som arbetar betalar skatt i ett annat land. Det går inte att utesluta att det finns ett samband mellan att de är billigare och att man också tappar stora skatteintäkter.

Omsorgen om dem som arbetar, respekten för kollektivavtalssystemet och också omsorgen om statens finanser talar för att Sverige har ett intresse för att täppa till luckan. Det blir en sorts lackmustest på om regeringen menar allvar med att man ska respektera den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Det finns ett sätt att lösa detta. Det är att i EU resa kravet på en världsprincip. Huvudregeln ska vara att när man arbetar i ett annat land ska man åtminstone uppfylla världens villkor. Det är det normala och rimliga att ha det på det sättet. Om man inte gör det hamnar man i situationen av lönedumpning och tillbakapressning av löntagarnas villkor.

Nu har Byggnads uppmärksammat oss på EU-regeln. De har själva skrivit till EU-kommissionen och bett EU-kommissionen se över detta. Det skulle vara bra som Sverige klev in på Byggnads sida och säger: Det här är inte en rimlig effekt av regelverket. Det går att arbeta i varandras länder utan att öppna för en legaliserad lönedumpning. Jag beklagar att regeringen inte verkar vara beredd att göra det.

Jag skulle också vilja formulera en fråga till ministern: Är det rimligt att sida vid sida står en svensk byggnadsarbetare och en polsk byggnadsarbetare, och polacken ska ha över 20 procent lägre lön? Är det rimligt att det är på det sättet?

Anf. 80 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Jonas Sjöstedt tar upp ett problem som han har upplevt ganska länge eftersom frågeställningen har förekommit i frågestunder med både enskilda ministrar och statsministern, om jag inte minns fel.

Nu kommer den i form av en interpellation. Jag är mycket tacksam för det.

Jag vill rikta ett stort tack till socialförsäkringsministern som ger ett utförligt och uttömmande svar om hur det förhåller sig med regelverket och belyser alla de aspekter och hänsynstaganden som finns inlagt i EU-rätten på detta område. Det är viktigt att konstatera att det som kommit fram i svaret från statsrådet är att det handlar om att också titta på den fria rörligheten inom unionen.

Man kan reflektera på ett allmänpolitiskt plan om Jonas Sjöstedts engagemang. Här har man tagit upp en fråga som fackföreningen Byggnads har verkat för under lång tid och gör den till sin egen. Det finns naturligtvis ett vidare perspektiv. Det finns inte bara fackföreningsintressen utan också företagsintressen och kundintressen att bevaka. Som politiker måste man titta på hela bilden.

Det är nog så viktigt att frågan har kommit upp. Men man får ändå konstatera att det är lite förvånande att ett parti som är så starkt EU-tvivlande som Jonas Sjöstedts parti är, för att inte säga direkt EU-fientligt i vissa sammanhang, nu tycker att det är hög tid att vi i Sverige ger oss på övriga medlemsländer och talar om den svenska modellen.

Det finns faktiskt den polska modellen, den holländska modellen och många andra modeller. Jag vet att annars brukar Vänsterpartiets retorik handla om sitt intresse att inte vara så nära EU och fjärma sig från EU med motivet att det är varje lands och befolknings ansvar att ha sin egen struktur.

Nu råkar det vara så att vi har olika lösning, precis som skrivs i interpellationssvaret, för hur man förhåller sig till sociala avgifter. Det kan också vara rimligt att anta som står i ministerns svar att man hyllar principen om den fria rörligheten när det handlar om tillfälliga rörelser. Är de permanenta blir det på ett annat sätt.

Att i det här läget gå in och med ett imperativ, som sägs i interpellantens andra fråga, se till att arbetstagare får samma villkor är nästan att ge sig på övriga medlemsländerna. Det gör man utan att ställa sig frågan om deras modeller inte är värda någonting.

Man kan ha olika synpunkter på de olika modellerna. Den svenska modellen fungerar alldeles utmärkt för svenska förhållanden. Jag känner mig mycket mindre bekväm med att påstå att alla våra medlemsländer inom EU ska tvingas ta på sig den modellen i oträngt mål.

Vi har ett regelverk som för tillfället, precis som beskrivs i ministerns svar, är ett balanserat övervägande. Det gäller om man ska gynna fri rörlighet, någonting som man kan ifrågasätta att Vänsterpartiet är så positivt till i grunden, eller om man ska gynna vissa partsintressen som gör det svårare för andra medlemsländers strukturer att göra sig gällande inom ramen för den fria rörligheten.

Herr talman! Jag tycker avslutningsvis att det har varit väldigt klargörande med interpellantens fråga, som han ofta återkommer till, och nu ett förtydligt svar från regeringen i form av socialförsäkringsministerns utförliga svar på den viktiga frågeställningen.

Anf. 81 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Ska vi vara noga är det två delar. Den ena delen handlar om samordningsreglerna. Det är därför frågan har kommit till mig trots

att den var ställd till arbetsmarknadsministern från början. Jag har ansvar för just detta. Det är i huvudsak i den rollen och i det perspektivet jag har svarat.

Den andra delen handlar om utstationeringsdirektivet. Det är inte min fråga, utan det är specifik fråga som kanske bör riktas speciellt till arbetsmarknadsministern och där det pågår ett annat arbete.

Jag vill vara tydlig med detta. Den lucka som ändå antyds här skulle vara att antingen ta bort utsändningsreglerna helt och hållet. De flesta är överens om att det förenklar tillvaron för många. När vi diskuterar med andra icke-EU-länder är det tvärtom ännu längre period man vill ha. Tvåårsregeln är här ganska etablerad. Det andra vore det som varken jag eller interpellanten vill, nämligen en långtgående harmonisering av lagstiftningen. Det är inte heller aktuellt. Det är de verktyg vi har i dag för att öka möjligheterna för människor att arbeta på andra ställen.

Den andra frågan, och den äger sin giltighet, gäller utstationeringsdirektivet. Där konstaterar vi bara att kommissionen har tagit upp frågan och att vi kommer att lägga fram ett lagförslag för att förbättra tillämpningen av direktivet i samarbete med arbetsmarknadens parter. Vi är positiva till att en sådan dialog förs. Men här finns bekymmer.

Anf. 82 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag vill först vända mig till Finn Bengtsson efter hans lilla inlägg i diskussionen.

Vad vi diskuterar här är inte principen om man ska få arbeta i varandras länder eller inte. Vi hade en diskussion om övergångsregler när man öppnade upp arbetsmarknaderna mot de nya medlemsländerna. Vänsterpartiet var emot övergångsregler. Det vi är för är att den som arbetar i Sverige har rätt att behandlas anständigt och ska ha svenska kollektivavtal. Det får man hålla isär.

Det jag skulle vilja fråga Finn Bengtsson är: Varför vill du inte gynna seriösa svenska företag som behandlar sina anställda väl och vill ha kollektivavtal? Varför ska de konkurreras ut av företag som systematiskt utnyttjar underbetald arbetskraft från andra länder? Det är en fråga som man ska ställa sig som moderat, konservativ och företagsvän. Varför ska de seriösa företagen inte gynnas till exempel i samband med upphandlingar?

Ett av skälen till att mitt parti är kritiskt mot Europeiska unionen är just att den används som murbräcka för att angripa den svenska modellen på arbetsmarknaden. Till det kan man lägga många andra nackdelar som brist på demokrati och fullständigt sönderfall i valutaunionen.

Jag vill också påminna om att ett av löftena i folkomröstningen om EU-medlemskapet var att den svenska modellen på arbetsmarknaden skulle respekteras. Vi kan nu klart se att så är inte fallet. Här tycker jag att man kan se ett mönster i regeringens agerande eller snarare brist på agerande. Man ger läpparnas bekännelse till den svenska modellen på arbetsmarknaden, och sedan gör man ingenting när Europeiska unionen angriper samma modell. Förordningen 883 är ett exempel på det. Ett annat tydligt exempel är Lavaldomen. Där gick Byggnads och även Elektrikerförbundet ut i konflikt just för att löntagare som kommer från andra länder ska ha rätt till samma villkor, vare sig mer eller mindre utan samma villkor, som den som arbetar i Sverige. Trots att Lavaldomen blev

ett frontalangrepp på den principen har regeringen inte gjort någonting för att garantera att det ska bli bättre i framtiden. Det är som om man använder Europeiska unionen som en murbräcka för att försvaga fackföreningarnas ställning.

Det här leder till långtgående konflikter. För det första innebär det att man diskriminerar till exempel löntagare från Baltikum och Polen. Helt fel i sig. De har rätt till samma behandling som svenska löntagare.

För det andra kan det innebära att man pressar tillbaka svenska löntagares villkor, vilket jag som socialist självklart motsätter mig.

För det tredje missgynnas seriösa företag som riskerar att förlora upphandlingar och arbetstillfällen.

För det fjärde riskerar det att underblåsa främlingsfientligheten i det svenska samhället om man kan börja skylla på polackerna eller letterna när det inte är deras fel utan de bara söker sig möjlighet till arbete och utkomst.

Till det kan man också lägga de senaste förslagen, bland annat i europakten och sexpaketet om ekonomisk styrning, där EU direkt säger att man ska gå in i den svenska lönebildningen och regeringen inte protesterar mot det utan är beredd att ta det. Jag menar att det här är ett grundligt löftessvek jämfört med det som sades i samband med folkomröstningen om EU-medlemskapet.

Sedan till den mer detaljerade diskussionen om förordningen 883. Varför ska tidsgränsen vara 24 månader? Är inte det väldigt länge? Två år. Varför kan inte regeringen vara för en kortare tid – sex månader, ett år? Är det inte ganska rimligt att om man är två år i ett land ska värdlandets regler gälla? Jag kan inte se att det skulle vara ett hinder för den fria rörligheten att man ordnar det så att värdlandets regler följs fullt ut.

Sedan välkomnar jag att man ser över utstationeringsdirektivet. Problemet är att Lavaldomen inte bara hänvisar till utstationeringsdirektivet utan till själva fördragstexten där principen om fri rörlighet faktiskt överordnas fackliga rättigheter. Därmed borde man också få ett undantag i själva fördragstexten för att garantera svenska löntagares rättigheter på arbetsmarknaden.

Anf. 83 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Den här interpellationen berör naturligtvis fackföreningsintressen och arbetsmarknad, men den berör också socialpolitiken i en vidare kontext. Det kanske är just därför som socialförsäkringsministern är den som besvarar interpellationen.

Det är nämligen så att socialpolitiken som sådan är något som vi under subsidiaritetsprincipen har värnat allra mest inte ska tvingas på olika länder inom EU:s gemenskap. Varje land har en möjlighet att påverka sin egen sjukvård, sina egna sociala trygghetssystem för att vi ska kunna få till exempel varje lands hälso- och sjukvård och även medborgarnas trygghet vid sjukdom på bästa sätt tillgodosedd enligt den tradition som man parlamentariskt i dessa länder har önskat sig.

Nu pågår ett väldigt viktigt arbete med att försöka titta över om det även finns gemensamma strukturer i socialpolitiken inom Europeiska unionen. Det är en väldigt löslig diskussion som precis har påbörjats och som i den här riksdagen tangerar socialförsäkringsutskottet.

Det var därför jag reagerade på den andra imperativa frågan som kom från Jonas Sjöstedt, att utifrån ett fackföreningsmässigt perspektiv, ett arbetsmarknadsperspektiv tycka att ministern skulle se till att arbetstagarare ... och så vidare.

Det kan inte vara en vettig ingångsvariabel i en diskussion att imperativt komma in och ha synpunkter på alla andra länders socialpolitik som detta berör i samband med att man inom Europeiska unionen ska försöka hitta vilket ramverk som vi möjligen vill se enhetligt inom unionen för att också på sikt öka den fria rörligheten inom till exempel socialt företagande eller andra delar som berör den sociala delen av vårt ansvarsområde.

Anf. 84 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Vi tycker att det är bra att det finns ett grundläggande regelverk som underlättar för den fria rörligheten. Det finns naturligtvis ingen naturlag som säger två år. Många länder vill ha en längre tid. Man kan diskutera var gränsen ska gå någonstans. Den är till för att underlätta, att ge så få byten av system som möjligt och att understryka respekten för varje lands egen särart i de här avseendena. Jag uppfattar inte att det pågår någon diskussion just nu om att förändra tvåårsgränsen till någonting annat.

När det gäller utstationeringsdirektivet är avsikten inte att man ska kunna missbruka och utnyttja någon på ett otillbörligt sätt. Därför är det bra att det nu sker en process i kommissionen där man tillsammans med arbetsmarknadens parter kommer fram till ett regelverk som hindrar detta. Men i grund och botten ska vi uppskatta att det finns system som underlättar den rörlighet som för bara några decennier sedan var mycket svårare för många människor.

Anf. 85 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr talman! Jag vill börja med att vända mig till Finn Bengtsson återigen. Om jag hade krävt att man skulle ha ändrat i socialförsäkrings-systemet i Polen eller i Lettland hade jag förstått din kritik. Men min kritik handlar uteslutande om att den som arbetar i Sverige ska ha rimliga villkor. Det är faktiskt den svenska regeringens skyldighet att se över att det fungerar på ett rimligt sätt. Därför lägger man förslag om allt från bärplockare som kommer från andra länder till byggnadsarbetare och hur de ska ha det. Det menar jag är snudd på en självklarhet.

Jag skulle ändå vilja få ett tydligare besked av ministern. En sak är att vilja underlätta den fria rörligheten. Det är oomstritt i den här diskussionen att det är rimligt. Men det skulle ju kunna ske genom att den som arbetar här har svenska villkor full ut. Jag tror inte att den polske byggnadsarbetaren är missnöjd om han får 20 procent högre lön. Jag tror att de gärna skulle jobba här under de villkoren också.

På något sätt är det också en lite moralisk fråga. Är det rimligt att man har olika lön bara för att man kommer från olika länder? Är det inte ett sätt att utnyttja människor från andra av EU:s medlemsländer att låta dem arbeta här med sämre villkor? Om vi drar slutsatsen att det är rimligt att man om man kommer från olika länder men gör samma arbete har samma rättigheter och samma lön, är det inte då dags att agera?

Här handlar det inte om en liten regel som används för att underlätta smidig rörlighet på arbetsmarknaden. Här är det ju ett kryphål i lagen, en lucka i systemet som gör att man systematiskt kan dumpa lönevillkoren för tusentals människor som arbetar och göra det under lång tid. Då menar jag att man har gått ifrån det som är regelns ursprungliga syfte, att underlätta rörligheten, och gått in i någonting som snarare handlar om att sänka löntagarnas villkor på den gemensamma arbetsmarknaden.

Med det, herr talman, vill jag tacka för den här debatten. Jag vill tacka statsrådet, talmannen och meddebattören. Tack så mycket!

Anf. 86 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Mycket kort vill jag säga att jag förstår de resonemang Jonas Sjöstedt för, utan tvekan. Jag tror bara att om man nu skulle ställa kravet att omedelbart byta till värdlandets, arbetslandets, socialförsäkringssystem skulle det allvarligt försämra möjligheterna för många människor att arbeta i olika länder. Det var inte avsikten.

Sedan är jag den förste att säga att tvåårsgränsen alltid kan diskuteras. Just nu är den dominerande. Många andra länder föreslår en längre gräns än två år. Vi har inte sett några skäl att ha en annan uppfattning just nu än att tvåårsgränsen gäller.

Överläggningen var härmed avslutad.

18 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motioner

2010/11:Ub8–Ub10 till utbildningsutskottet

2010/11:T13 och T14 till trafikutskottet

2010/11:Fi2 till finansutskottet

2010/11:U9–U12 till utrikesutskottet

19 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Finansutskottets betänkanden 2010/11:FiU23 och FiU32

Justitieutskottets betänkanden 2010/11:JuU29 och JuU11

Trafikutskottets betänkanden 2010/11:TU15, TU17 och TU18

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2010/11:SfU10

20 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motion

2010/11:N5 av Maria Wetterstrand m.fl. (MP) Högre säkerhet i svenska kärnreaktorer (väckt enligt 3 kap. 13 § riksdagsordningen med anledning av händelse av större vikt)

Finansutskottets utlåtande
2010/11:FiU44 Grönbok om offentlig upphandling

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2010/11:AU6 Ny lag om europeiska företagsråd

Konstitutionsutskottets betänkande
2010/11:KU27 Kommittéberättelse 2011

Utbildningsutskottets betänkande
2010/11:UbU9 Vuxenutbildning

Civilutskottets betänkanden
2010/11:CU18 Familjerättsliga frågor
2010/11:CU26 Komplettering av den nya plan- och bygglagens övergångsbestämmelser

Försvarsutskottets betänkanden
2010/11:FöU5 Elkänslighet
2010/11:FöU6 Explosiva ämnen

Miljö- och jordbruksutskottets betänkanden
2010/11:MJU15 Kemikaliekontroll
2010/11:MJU16 Jordbrukspolitik m.m.

EU-dokument
KOM(2011)164 Grönbok En EU-ram för bolagsstyrning

21 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 11 april

2010/11:317 Riktiga jobb eller bidrag till arbetsgivare
av *Monica Green* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2010/11:318 Översyn av sjukförsäkringsreglerna

av *Monica Green* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2010/11:319 Bredband

av *Carina Adolfsson Elgestam* (S)

till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 april.

22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 11 april

2010/11:444 Import av sandblästrade jeans och förhållandena vid tillverkningen

av *Amineh Kakabaveh* (V)
till statsrådet *Ewa Björling* (M)

den 12 april

2010/11:445 Europarådets konvention om våld mot kvinnor och våld i hemmet

av *Carina Hägg* (S)
till justitieminister *Beatrice Ask* (M)

2010/11:446 Strategi mot hemlöshet

av *Gustav Fridolin* (MP)
till statsrådet *Stefan Attefall* (KD)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 april.

23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 11 april

2010/11:416 Grundlagsändringar i Ungern

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister *Carl Bildt* (M)

den 12 april

2010/11:406 Havandeskapspenning för enskilda näringsidkare

av *Johan Andersson* (S)
till närings- och energiminister *Maud Olofsson* (C)

2010/11:437 Kooperationens år

av *Krister Örnfjäder* (S)
till närings- och energiminister *Maud Olofsson* (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 26 april.

24 § Kammaren åtskildes kl. 18.58.

Prot. 2010/11:86
12 april

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till ajourneringen
kl. 16.00 och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Avsigelser.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott.....	1
4 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp	2
5 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp	2
6 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU- nämndssammanträden	2
7 § Meddelande om frågestund	2
8 § Meddelande om ändringar i kammarens sammanträdesplan.....	2
9 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	3
10 § Svar på interpellationerna 2010/11:218, 270 och 288 om regeringens energipolitik.....	3
Anf. 1 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	3
Anf. 2 CARINA OHLSSON (S).....	5
Anf. 3 JENS HOLM (V).....	6
Anf. 4 LARS JOHANSSON (S).....	7
Anf. 5 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M).....	8
Anf. 6 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	8
Anf. 7 CARINA OHLSSON (S).....	10
Anf. 8 JENS HOLM (V).....	11
Anf. 9 LARS JOHANSSON (S).....	11
Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M).....	12
Anf. 11 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	13
Anf. 12 CARINA OHLSSON (S).....	14
Anf. 13 JENS HOLM (V).....	14
Anf. 14 LARS JOHANSSON (S).....	15
Anf. 15 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	15
11 § Svar på interpellation 2010/11:241 om uranbrytning i Sverige	16
Anf. 16 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	16
Anf. 17 LISE NORDIN (MP).....	17
Anf. 18 JONAS SJÖSTEDT (V).....	17
Anf. 19 JENS HOLM (V).....	18
Anf. 20 HELENA LINDAHL (C).....	18
Anf. 21 HANS ROTHENBERG (M).....	19
Anf. 22 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	20
Anf. 23 Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C).....	20

Anf. 24	LISE NORDIN (MP)	21
Anf. 25	JONAS SJÖSTEDT (V)	22
Anf. 26	JENS HOLM (V)	23
Anf. 27	HELENA LINDAHL (C)	23
Anf. 28	HANS ROTHENBERG (M)	24
Anf. 29	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	24
Anf. 30	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	24
Anf. 31	LISE NORDIN (MP)	25
Anf. 32	Närings- och energiminister MAUD OLOFSSON (C)	26
12 §	Svar på interpellation 2010/11:223 om försök med basinkomst enligt EU-resolution	27
Anf. 33	Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	27
Anf. 34	ANNIKA LILLEMETS (MP)	28
Anf. 35	Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	29
Anf. 36	ANNIKA LILLEMETS (MP)	29
Anf. 37	Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	31
Anf. 38	ANNIKA LILLEMETS (MP)	31
Anf. 39	Statsrådet MARIA LARSSON (KD)	32
13 §	Svar på interpellationerna 2010/11:276 och 301 om kärnkraftsbolagens betalningsansvar	33
Anf. 40	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	33
Anf. 41	ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	34
Anf. 42	JONAS GUNNARSSON (S)	35
Anf. 43	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	35
Anf. 44	ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	36
Anf. 45	JONAS GUNNARSSON (S)	37
Anf. 46	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	37
Anf. 47	ANN-KRISTINE JOHANSSON (S)	37
Anf. 48	JONAS GUNNARSSON (S)	38
Anf. 49	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	38
14 §	Svar på interpellation 2010/11:228 om utbyggnad av vindkraft i Sverige	39
Anf. 50	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	39
Anf. 51	JENS HOLM (V)	39
Anf. 52	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	40
Anf. 53	JENS HOLM (V)	40
Anf. 54	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	41
Anf. 55	JENS HOLM (V)	41
Anf. 56	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	42
15 §	Svar på interpellation 2010/11:243 om bullerproblematik i Linköping	42
Anf. 57	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	42
Anf. 58	JOHAN LÖFSTRAND (S)	43
Anf. 59	STAFFAN DANIELSSON (C)	45
Anf. 60	ANDREAS NORLÉN (M)	46
Anf. 61	Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	47

Anf. 62 JOHAN LÖFSTRAND (S)	47
Anf. 63 STAFFAN DANIELSSON (C).....	48
(forts.).....	48
Ajournering.....	49
Återupptagna förhandlingar	49
15 § (forts.) Svar på interpellation 2010/11:243 om	
   bullerproblematik i Linköping	49
Anf. 64 ANDREAS NORLÉN (M)	49
Anf. 65 FINN BENGTSSON (M).....	49
Anf. 66 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	50
Anf. 67 JOHAN LÖFSTRAND (S).....	51
Anf. 68 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	52
16 § Svar på interpellation 2010/11:275 om övergripande	
   samhällsekonomiska hänsyn i statlig verksamhet.....	52
Anf. 69 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	52
Anf. 70 SVEN-ERIK BUCHT (S)	53
Anf. 71 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	54
Anf. 72 SVEN-ERIK BUCHT (S)	55
Anf. 73 ISAK FROM (S)	55
Anf. 74 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	56
Anf. 75 SVEN-ERIK BUCHT (S)	56
Anf. 76 ISAK FROM (S)	57
Anf. 77 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (C)	57
17 § Svar på interpellation 2010/11:300 om EU-rätten och	
   lönedumpning.....	57
Anf. 78 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	57
Anf. 79 JONAS SJÖSTEDT (V).....	58
Anf. 80 FINN BENGTSSON (M).....	59
Anf. 81 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	60
Anf. 82 JONAS SJÖSTEDT (V).....	61
Anf. 83 FINN BENGTSSON (M).....	62
Anf. 84 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	63
Anf. 85 JONAS SJÖSTEDT (V).....	63
Anf. 86 Statsrådet ULF KRISTERSSON (M)	64
18 § Hänvisning av ärenden till utskott	64
19 § Förnyad bordläggning.....	64
20 § Bordläggning.....	64
21 § Anmälan om interpellationer	65
22 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	66
23 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	66
24 § Kammaren åtskildes kl. 18.58.	67

